

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2023

PETR KUBISKA

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminalistiky

Vyšetřování požárů v bytových domech

Diplomová práce

Investigation of fires in apartment buildings

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
plk. v.v. PhDr. Jan Čáp, Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. Petr Kubiska

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Žatci, dne 15. 2. 2023

Bc. Petr KUBISKA

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce plk. v. v. PhDr. Janu Čápovi Ph.D., za odborné vedení, informace, rady, názory a čas, který mi věnoval v průběhu tvorby mé diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat mým kolegům z Hasičského záchranného sboru České republiky za pomoc při získávání informací a podkladů.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá problematikou vyšetřování příčin vzniku požárů bytových domů z hlediska teoretické a praktické činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky a Policie České republiky. V teoretické části se nachází popis jednotlivých úkolů při vyšetřování příčiny vzniku požárů a vyšetřovací situace. Dále zde nalezneme samotné ohledání s druhy stop a s následnými etapami vyšetřování. V praktické části se prostřednictvím řízených rozhovorů zabýváme budoucími reálnými druhy nebezpečí vzniku požárů od elektroinstalace. Zároveň zde řešíme zákonné povinnosti fyzických a právnických osob a právní kvalifikace jednotlivých skutků. Dále jsou zde uvedeny statistiky požárů a přílohy s dokumentací používanou při vyšetřování požárů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Požár, vyšetřování požárů, stopa, elektrická energie, kriminalistika, ohledání místa činu, vyšetřovatel

ANNOTATION

This diploma thesis deals with the issue of investigating the causes of fires in apartment blocks from the point of view of the theoretical and practical activities of the Fire Brigade of the Czech Republic and the Police of the Czech Republic. There is a description of the individual tasks in the investigation of the origin of the fire and the investigative situation in the theoretical part. Furthermore, we will find the examination itself with the types of clues and the subsequent of the investigation here. In the practical part we deal with future real types of fire hazards from electrical installation through controlled interviews. At the same time we deal with the legal obligations of natural and juridical persons and the legal qualifications of individual deeds. Fire statistics and documentation attachments using in fire investigations are also listed here.

KEYWORDS

Fire, fire investigation, trace, electric energy, criminology, criminal scene investigation, investigator

Obsah

1. Úvod teoretické části	8
2. Bytový dům	10
2.1. Normy elektrotechnické	10
2.2. Požární bezpečnost staveb.....	12
3. Vyšetřování požárů	14
3.1. Hasičský záchranný sbor České republiky.....	16
3.2. Policie České republiky.....	18
3.3. Vyšetřovatelé v USA, Velké Británii, Německu	19
4. Příčiny vzniku požárů	21
4.1. Požáry založené úmyslným jednáním.....	21
4.2. Požáry způsobené nedbalostním jednáním	23
4.3. Objektivní příčiny	25
5. Typy kriminalistických stop u jednotlivých příčin vzniku požárů	26
5.1. Požáry založené úmyslným jednáním.....	26
5.2. Požáry způsobené nedbalostním jednáním	27
5.3. Technické závady	28
6. Vyšetřovací situace	29
7. Vyšetřování na místě události	32
7.1. Prvotní a neodkladné úkony	32
7.2. Ohledání požářiště.....	34
7.3. Zásady ohledání	35
7.4. Způsoby a stádia ohledání.....	37
7.5. Dokumentace ohledání místa požáru	41
8. Následné etapy vyšetřování	47
8.1. Kriminalistická expertiza	47
8.2. Výslech	48
8.3. Vyšetřovací pokus.....	49
8.4. Modelování požáru	50
9. Úvod praktické části	52
10. Řízený rozhovor	53
11. Zákonné povinnosti	57
11.1. Fyzických osob	57

11.2. Právnických osob.....	61
12. Právní kvalifikace	64
12.1. Trestný čin	64
12.2. Přestupek.....	65
13. Statistika požárů v České republice	68
14. Závěr.....	70
Seznam použité literatury.....	72
Seznam příloh.....	76

1. Úvod teoretické části

V současné době autor pracuje na pozici vyšetřovatele příčin vzniku požárů u Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje, Územní odbor Žatec a to již třináct let. Před nástupem ke sboru studoval na Elektrotechnické škole v Chomutově, Studijní obor – Elektromechanik pro rozvodná zařízení. V tomto oboru pracoval a věnuje se mu do dnes. Na základě těchto zkušeností si zvolil téma diplomové práce, „Problematiku vyšetřování požárů bytových domů“.

Požáry bytových domů jsou z hlediska ohrožení životů a zdraví občanů a vzniku škod jedny z nejvíce nebezpečných požárů, se kterými se můžeme setkat. Počty mrtvých a zraněných osob u těchto požárů nám to jen potvrzují. Podíváme-li se na škody vzniklé u těchto požárů, jedná se o mimořádně vysoká čísla. Jedná se o problém, který se netýká pouze naší republiky, ale jedná se o problém, který je v celé Evropě, ale i Americe a Asii.

Vyšetřování požárů bytových domů jsou velice náročná, složitá a specifická. Je třeba využívat veškeré známé kriminalisticko - technické metody, odborné znalosti z oboru elektrotechniky a v neposlední řadě znalostí zákonných postupů dle platné legislativy. Součinnost Policie České republiky a Hasičského záchranného sboru České republiky při vyšetřování je v těchto případech zásadní.

První etapou v této diplomové práci je popis bytového domu a historický vývoj norem elektrotechnických a požárních, které mají vliv na vznik požáru a jeho šíření. Tím, jak se počet požárů zvyšoval, tak docházelo ke změnám těchto norem a je zde zřejmá snaha bytové domy stavět bezpečnější. Z těchto důvodů dochází v dnešní době ke zpřísňování norem v těchto oborech. K tomu, jestli změny jsou prováděny správným směrem, nám pomáhá právě vyšetřování a objasňování příčin vzniku požárů. Analýza samotných příčin vzniku požárů a samotné šíření požárů v bytových domech nám umožňuje provádět další změny norem v jednotlivých oborech.

Další kapitola je zaměřena na samotné vyšetřování Policie České republiky a Hasičského záchranného sboru České republiky z hlediska předpisů, pokynů a jednotlivých činností na místě události a součinnosti na místě mimořádné události.

Samotné kapitoly se budou zabývat jednotlivými příčinami vzniku požárů, stopami na místě u těchto příčin a vyšetřovacími situacemi.

Klíčová kapitola a definice v teoretické části diplomové práce je samotné ohledání požářiště, tedy místa mimořádné události. Jedná se o neodkladný úkon, který je pro vyšetřování zásadní. Kvalita práce, která je při ohledání provedena se projevuje po celou dobu vyšetřování požáru. Součinnost jednotlivých zúčastněných osob při ohledání je zásadní.

Poslední kapitolou v teoretické části jsou následné etapy vyšetřování, při kterých je znovu velice důležitá součinnost jednotlivých složek, které vyšetřují samotný požár.

Cílem teoretické části diplomové práce je popis činností a postupů vyšetřovatelů Policie České republiky a Hasičského záchranného sboru České republiky při vyšetřování požárů bytových domů.

2. Bytový dům

Na samotném začátku si musíme definovat, co je to bytový dům. Definice vychází z vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využití území, § 2, písm. a) bod. 1. Bytový dům je dům, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena. Má více než tři byty a společné prostory. Do společných prostor můžeme zařadit vstupní haly, chodby, schodiště, sklepy, půdy. Bytové domy můžeme dělit například podle začlenění do okolí. Jedná se tedy o samostatně stojící domy, řadové domy, rohové domy a další. Z důvodu různorodosti dělení bytových domů, se budeme držet dělení bytových domů podle požární bezpečnosti staveb, které pro nás bude důležité při vyšetřování požárů a možného šíření samotného požáru. Jedná se o budovy skupiny OB1 až OB4.

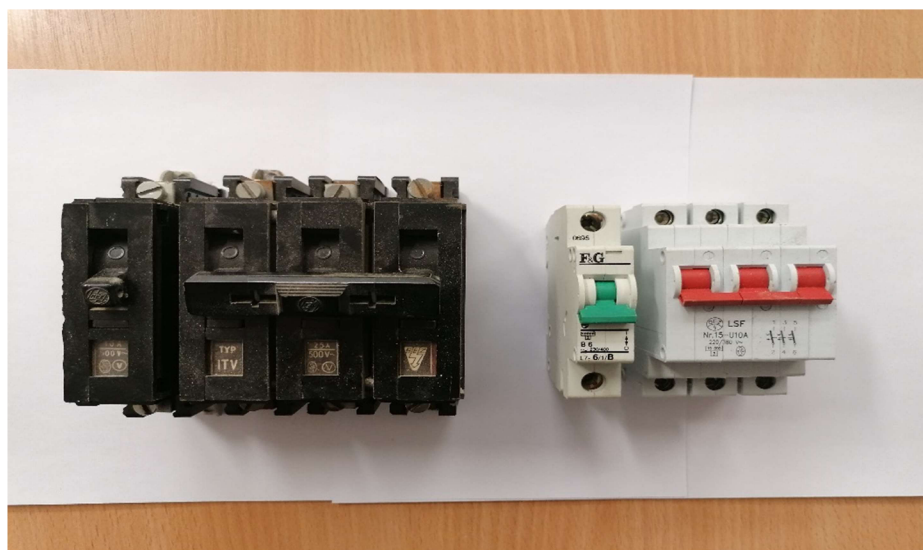
Z důvodu vyšetřování je důležitá vlastnická struktura bytové domu. Ten může vlastnit jak fyzická osoba, právnická osoba, tak bytové družstvo. Dále může každý byt v bytovém domě vlastnit jak fyzická, tak právnická osoba, ale poté musí vlastníci založit společenstvo vlastníků (společenstvo vlastníků jednotek SVJ), které se stará o společné prostory a správu domu. Na základě vlastnictví mají fyzické a právnické osoby rozdílná práva a zákonné povinnosti, které budeme řešit v dalších kapitolách.

2.1. Normy elektrotechnické

Počátek norem elektro je spojen s rokem 1919, kdy došlo k založení první celostátní společnosti Elektrotechnický svaz československý (ESČ). Tato společnost vydala v roce 1920 první normy jako soubor předpisů a normálií ESČ. Tím byl vytvořen technický základ pro výrobu a dozor nad tímto odvětvím. V roce 1922 byla založena celostátní společnost pro všeobecnou normalizaci ČSN. Další změna nastala v roce 1951, kdy došlo k založení Úřadu pro normalizaci řízení technické normalizace. Od tohoto okamžiku došlo ke změně charakteru technických norem. Dobrovolné normy se změnily ve státní a tím byly ze zákona závazné. Poslední výraznou změnou byl rok 1989, kdy dochází k přebírání norem evropských do národní soustavy.

Tím jak docházelo k rozvoji elektroinstalací v bytových domech, tak dochází ke zpříšňování norem, zejména ochrany před úrazem elektrickým proudem. Týká se to zesílením izolace vodičů, průřezu vodičů, jisticích prvků, členění prostor z hlediska nebezpečí úrazu el. proudem a mnoha dalších.

My se zaměříme pouze na jednu část a to na jisticí prvky elektrických obvodů. Ty se instalují do elektrických rozvaděčů a můžeme je rozdělit na pojistky, jističe, proudové chrániče a obloukové ochrany pro ochranu před vznikem požáru. Principem jisticích prvků je samočinné odpojení zařízení při poruše od zdroje. U pojistek se jedná o přepálení tavných plechů v patroně. U jističů zkratová spoušť přeruší obvod. V dnešní době se využívají jističe, ale v instalacích z padesátých let a starších se můžeme i dnes setkat s pojistkami. Jak u pojistek, tak jističů je shodné barevné značení, díky kterému je zřejmý jmenovitý proud jisticího prvku. Dalším bezpečnostním prvkem, se kterým se setkáme, je proudový chránič. Ten slouží k ochraně před nebezpečným dotykovým napětím a zároveň slouží k ochraně před požárem. Neslouží k ochraně před přetížením či el. zkratem. Tento bezpečnostní prvek je začleněn do norem změnou norem v roce 1993. Nejnovějším bezpečnostním prvkem, který je využíván je oblouková ochrana (AFDD). Jedná se o elektrický přístroj, který přeruší obvod při detekci el. oblouku v el. obvodu.

Obrázek č. 1 - Jisticí prvky.¹

¹ Zdroj: vlastní

2.2. Požární bezpečnost staveb

Jedná se o obor, který řeší problematiku předcházení rizik vzniku a důsledků požárů v budovách. Počátek tohoto oboru začíná v roce 1954, kdy byl vytvořen základ technických norem řešící požární bezpečnost staveb. V tomto roce vychází předpisy pro výstavbu průmyslových závodů a sídlišť (bytové domy). Dle stupně bezpečnosti proti ohni se staví jednotlivé objekty. V roce 1967 dochází k vydání požárních předpisů pro projektování výškových budov. Jsou zde řešeny schodiště, dveře, výtahy, únikové cesty. K zásadní změně dochází v roce 1977. Jedná se o normu ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb a pro nás důležitá norma ČSN 73 0833 Požární bezpečnost staveb - Budovy pro bydlení a ubytování. Tato norma nám bytové domy dělí do čtyř skupin:

❖ Budovy skupiny OB1

Rodinné domy a rodinné rekreační objekty s nejvýše třemi obytnými buňkami, s jedním podzemním a s nejvýše třemi užitnými nadzemními podlažími (užitným nadzemním podlažím je i podkrovní prostor, je-li tam pokoj apod.) a nejvýše s celkovou půdorysnou plochou všech podlaží objektu do 600 m².

❖ Budovy skupiny OB2

Bytové domy přesahující kritéria budov skupiny OB1 (např. mající více než tři obytné buňky).

❖ Budovy skupiny OB3

Domy pro ubytování o projektované ubytovací kapacitě nejvýše:

- 1) 75 osob umístěných nejvýše do 3. nadzemního podlaží, nebo
- 2) nejvýše 55 osob umístěných mezi 1. a 8. nadzemním podlažím.

❖ Budovy skupiny OB4

Domy pro ubytování s ubytovací kapacitou větší než podle budov skupiny OB3.

Na základě zařazení do skupiny budov (OB1, OB2, OB3, OB4) se odvíjí bezpečnostní předpisy při výstavbě a rekonstrukci těchto budov pro bydlení a

ubytování. Tato norma také řeší stupně požární bezpečnosti požárních úseků (stupeň I, II, III), druhy stavebních konstrukcí (nehořlavé, smíšené a hořlavé konstrukční systémy), únikové cesty (chráněné a nechráněné únikové cesty), hasicí přístroje (počty a umístění), zařízení pro protipožární zásah (elektrická požární signalizace, autonomní detekce a signalizace) a řešení přístupových komunikací.

Poslední norma, o které se zde zmíníme je norma ČSN 73 4301 - Požární bezpečnost staveb - Obytné budovy. Tato norma nám definuje základní termíny - co je budova, obytná budova, bytový dům, rodinný dům, byt, půda, podkroví apod. Řeší umístění budovy na pozemku, a odstupové vzdálenosti od ostatních objektů. Dále stavebně technické a funkční požadavky a proslunění. V neposlední řadě se zabývá problematikou funkčních částí budovy, příslušenství a vybavení.

Závěrem musíme konstatovat, že tak, jak se mění společnost a rostou její požadavky, tak se mění a vyvíjejí normy, které jsou měněny a nahrazovány novými normami, které přispívají k bezpečnému užívání bytových domů i z hlediska vzniku a šíření požárů v těchto bytových domech. Při vyšetřování požáru je třeba mít na paměti, že nedodržování těchto norem může zapříčinit samotný požár, nebo může dojít k šíření požáru, který ohrozí život, zdraví či majetek. K tomu by nedošlo, kdyby byly normy dodržovány (stavební konstrukce, únikové cesty). Proto se musí při vyšetřování požáru porovnat skutečný stav objektu se schválenou projektovou dokumentací. Jedná se o úkol, který ve většině případů řeší příslušníci Hasičského záchranného sboru České republiky, provádějící kontrolu po požáru.

3. Vyšetřování požárů

Základním pojmem při samotném vyšetřování požárů je pojem požár. Požár je definován v §1 písm. m) vyhlášky 246/2001 Sb., o stanovených podmínkách požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění vyhlášky 221/2014 Sb.: „*Požár je každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodě na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy*“.

Na rozdíl od požáru máme pojem hoření. Hoření můžeme definovat jako proces, při kterém mezi sebou vzájemně reagují hořlavá látka a oxidační prostředek za vývinu tepla, světla a zplodin hoření.² Jedná se o hoření řízené lidmi v určitém prostoru. Podmínkou hoření je hořlavá látka, oxidační činidlo a zdroj zapálení (zápalná energie).

Pro potřeby požární ochrany dělíme hořlavé látky dle fyzikálních a chemických hledisek na látky hořlavé, nesnadno hořlavé a nehořlavé. Z hlediska vyšetřování požárů jsou pro nás nejdůležitější hořlavé látky. Ty se dělí do jednotlivých tříd požárů (A – pevné látky, B – kapalně hořlavé látky, C – plynné látky, D – požáry kovů). Pro vyšetřování jsou důležité technické parametry hořlavých látek. Jedná se zejména o teploty hoření, teploty vzplanutí, teploty vznícení, teploty žhnutí, horní a dolní mez výbušnosti.

Ke vzniku hoření či požáru je ve většině případů potřeba zdroj zapálení. Jedná se o minimální energii potřebnou k zapálení. Zdroj zapálení může být jak samovznícení, tak ve většině případů vnější zdroj zapálení. Jedná se o tepelnou energii – sirka, svíčka, zapalovač, elektrickou energii – elektrický zkrat, přechodový odpor, chemickou – tření, nebo světelnou – sluneční světlo přes lupu, nebo zrcadlo.

Bez znalosti těchto základních fyzikálních a chemických vlastností látek, nejde objasnit vznik ohně ani vznik samotného požáru.

² KOLEKTIV AUTORŮ. *Taktika zdolávání požárů, nehod a havárií, učební texty pro nástupní odborný výcvik*: Ministerstvo vnitra - Ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 1997, stránka 7.

Druhý základní pojem je vyšetřování požárů. *Vyšetřování požárů se rozumí úkony a postupy směřující ke zjištění příčiny vzniku požáru v rozsahu stanovené právním předpisem*³. Při této činnosti spolupracují vyšetřovatelé Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) s příslušníky Policie ČR (vyšetřovatelé, technici, znalci, psovodi). Při jednotlivých úkonech je třeba dodržovat známé kriminalisticko – technické metody a postupy, plánovat a organizovat samotné vyšetřování, při kterém je třeba se řídit platnou legislativou.

Základní předpisy při vyšetřování požárů:

- ❖ Zákon 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů;
- ❖ Zákon 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;
- ❖ Zákon 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů;
- ❖ Zákon 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů;
- ❖ Zákon 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- ❖ Zákon 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru);
- ❖ Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovených podmínkách požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění vyhlášky č. 221/2014 Sb.;
- ❖ Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 23. 3. 2021, kterým stanoví postup Hasičského záchranného sboru České republiky při zjišťování příčin vzniku požárů;
- ❖ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100 ze dne 21. června 2018 o kriminalisticko-technické činnosti;
- ❖ Dohoda o součinnosti mezi Policií České republiky a Hasičským záchranným sborem České republiky, ze dne 12. července 2005;

³ Dle čl. 2 ods. 1 písm. a) pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 8 ze dne 23. března 2021, kterým se stanoví postup Hasičského záchranného sboru ČR při zjišťování příčin vzniku požárů.

Složitost vyšetřování požárů vyžaduje, aby tato činnost probíhala již od počátku vyšetřování plánovitě, systematicky, koordinovaně a řízeně. Úspěšné řešení případu spočívá, jak v kvalitně odvedené práci jednotlivců, tak v kvalitě a způsobu řízení vyšetřování. Každý jednotlivec musí plnit pouze úkoly, ke kterým je oprávněn a odpovídají jeho profesnímu zařazení a to na základě odborných znalostí a praktických zkušeností. Význam kvality a způsob řízení při vyšetřování se projevuje zejména u složitějších a závažnějších případů. Efektivnost a úspěšnost práce celého týmu při vyšetřování je závislá i na vzájemné informovanosti jednotlivců z řad Policie ČR, tak HZS ČR.

Jak již bylo řečeno, základním úkolem při vyšetřování jsou úkony a postupy, které směřují ke zjištění příčiny vzniku požáru. Tím tato činnost ovšem nekončí. Tím, že byla zjištěna příčina vzniku požáru, okolnosti vzniku požáru, šíření požáru, škody a to na základě odborných vyjádření, expertíz, výslechů apod., lze určit míru odpovědnosti a zavinění fyzických osob, tak právnických osob, jak při vzniku požáru, tak při jeho šíření. Na základě odpovědnosti a zavinění je řešena právní kvalifikace těchto skutků, dle platných právních předpisů.

3.1. Hasičský záchranný sbor České republiky

Za HZS ČR se vyšetřování vždy účastní určený vyšetřovatel požárů. Jedná se o příslušníka hasičského záchranného sboru kraje s odbornou způsobilostí pro vyšetřování požárů a určeným rozpisem služeb k plnění úkolů při vyšetřování požárů.⁴ Dle složitosti případu se vyšetřování účastní další vyšetřovatelé a to již v době ohledání místa samotného požáru. V další fázi požáru se vyšetřování mohou účastnit příslušníci HZS ČR dle svých specializací. Jedná se o příslušníky stavební prevence (osoby, které vydávají podklady pro kolaudaci stavebnímu úřadu) a kontrolní prevence (příslušníci vykonávající kontrolu po požáru).

⁴ Dle čl. 2 ods. 1 písm. g) pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 8 ze dne 23. března 2021, kterým se stanoví postup Hasičského záchranného sboru ČR při zjišťování příčin vzniku požárů.

Dle třídy požáru se vyšetřování účastní:

❖ **Základní vyšetřovatel požárů**

Příslušník zařazený na územním odboru s odbornou způsobilostí pro vyšetřování požárů, který má vyšetřování požárů jako hlavní nebo převažující náplň činnosti.⁵

❖ **Vyšetřovatel požárů ředitelství hasičského záchranného sboru kraje**

Příslušník hasičského záchranného sboru kraje s odbornou způsobilostí pro vyšetřování požárů, který má vyšetřování požárů jako hlavní nebo převažující náplň činností, zařazený na ředitelství hasičského záchranného sboru kraje nebo plnící úkoly ředitelství hasičského záchranného sboru kraje.⁶

❖ **Určený vyšetřovatel požárů generálního ředitelství**

Příslušník odboru prevence Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky s odbornou způsobilostí pro vyšetřování požárů, určený rozpisem služeb k plnění úkonů při vyšetřování požárů.⁷

Z důvodu složitosti případů, je možné povolat na místo požáru či následně využít odborná pracoviště Hasičského záchranného sboru ČR:

❖ **Technický ústav požární ochrany**

Tento institut provádí nepřetržitou 24 hodinovou výjezdovou činnost. Účastní se vyšetřování složitých a náročných případů a to již v době ohledání místa požáru. Zde objasňuje příčiny vzniku požáru, vyhotovuje dokumentaci pomocí 3D sférické kamery. Provádí znaleckou činnost, zejména požárně chemickou a elektrotechnickou, z důvodu zjištění příčiny vzniku požáru. Zabývá se dále výzkumem a vývojem v požární ochraně s využitím v praktickém životě.

⁵ Dle čl. 2 ods. 1 písm. i) pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 8 ze dne 23. března 2021, kterým se stanoví postup Hasičského záchranného sboru ČR při zjišťování příčin vzniku požárů.

⁶ Dle čl. 2 ods. 1 písm. h) pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 8 ze dne 23. března 2021, kterým se stanoví postup Hasičského záchranného sboru ČR při zjišťování příčin vzniku požárů.

⁷ Dle čl. 2 ods. 1 písm. k) pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 8 ze dne 23. března 2021, kterým se stanoví postup Hasičského záchranného sboru ČR při zjišťování příčin vzniku požárů.

❖ **Chemické laboratoře**

Chemické laboratoře provádí činnost jak ve stacionárních laboratořích, tak ve formě výjezdové činnosti. Při vyšetřování požáru jsou nejčastěji využívány pro expertizní činnost identifikace akcelerantu hoření. Sídlí v Třemošné, Kamenici, Tišnově, Frenštátu pod Radhoštěm a v Lázních Bohdaneč. Nově v chemických laboratořích Lázně Bohdaneč pořídili pro účely dokumentace požářiště 3D laserový skener a disponují RTG zařízením pro zkoumání vzorků z požářiště.

3.2. Policie České republiky

Za Policii ČR se vyšetřování mohou účastnit příslušníci obvodních oddělení nebo příslušníci služby kriminální policie a vyšetřování (specialisté pro požáry a výbuchy a službu konající příslušníci výjezdové skupiny) a to jak územního odboru, tak krajského ředitelství. Rozhodující je při tom složitost případů a vnitřní předpisy Policie ČR.

Při vyšetřování těchto případů využívají odborná pracoviště Policie ČR:

❖ **Kriminalistický ústav**

Kriminalistický ústav Policie ČR je útvar s celostátní působností. Provádí kriminalistickou a znaleckou činnost. Jedná se o obory mechanoskopie, chemie, elektrotechnika, trasologie, zkoumání videozáznamu, strojírenství a další. Příslušníci jednotlivých oborů se účastní již samotného ohledání nebo provádějí znaleckou činnost na svých pracovištích.

❖ **Odbor kriminalistické techniky a expertíz**

Odbor kriminalistické techniky a expertíz je jedním z osmi znaleckých pracovišť v České republice. Je součástí krajského ředitelství se zaměřením na expertní a kriminalisticko technickou činnost. Na každém oboru působí kriminalistický expert. Ty vykonávají jak výjezdovou činnost, tak činnost na svých pracovištích.

❖ **Služební kynologie**

Skupina speciálních kynologických činností spadá pod odbor služby pořádkové policie. Pro potřeby samotného vyšetřování je využíván při ohledání požářiště z důvodu nalezení akcelerantu hoření. Dále je možné ho využít při hledání

akcelerantu hoření na oblečení či na prověřovaných osobách. Jedná se o speciální kynologickou činnost, která je využívána při ohledání místa požáru.

❖ **Pyrotechnická služba**

Pyrotechnická služba je vysoce specializované pracoviště výkonného útvaru Policie ČR. Jejich činnost je spojená s vyhledáváním, používáním, prověřováním a zneškodňováním výbušnin, nástražných výbušných systémů a pyrotechnických výrobků. Příslušníci těchto útvarů jsou pro svoji odbornost využíváni v případech, kdy příčinou vzniku požáru je výbuch.

3.3. Vyšetřovatelé v USA, Velké Británii, Německu

Je zajímavé podívat se a porovnat vyšetřování požárů u nás a ve světě. Začneme v USA. V jednotlivých státech USA se liší osoba hasičského maršála (vyšetřovatele požárů) v závislosti v jakém státě v USA pracuje. Je rozdíl, jestli pracuje v Kalifornii, Floridě, New Yorku, nebo Washingtonu. Vždy se ale jedná o zaměstnance na obecních, okresních, nebo státních úrovních. Jejich práva a povinnosti se ovšem dle států liší. Základem ale zůstává vyšetřování požárů (důvod a příčina) a vymáhání práva. V některých státech kromě hasičského maršála vyšetřují i placení zástupci hasičských maršálů, kteří vychází z řad velitelů hasičů. Práva hasičských maršálů se liší v jednotlivých státech v tom, zda nosí u sebe zbraň, odznak, zda chodí v uniformě či v civilním oblečení. Dále se liší v tom, co vyšetřují. V některých státech vyšetřují pouze trestné činy a v některých státech řeší jak trestné činy, tak pouze předpisy související se stavební a požární bezpečností. Ale ve všech státech řeší prosazování zákonů z hlediska požárů.

Aby vyšetřovatel mohl provádět svoji činnost, musí splnit výcvikový a certifikační kurz, který je pod záštitou National Association of Fire Investigators. Tyto kurzy mají jak teoretickou, tak praktickou část. Řeší se zde dynamika požáru, nalezení ohniskových příznaků, zajištění vzorků, dokumentace požáru a hlavně příčina vzniku požáru. V USA musí vyšetřovatelé zapojit do vyšetřování zejména vědecké metody, aby u soudu svoje závěry obhájili. Z tohoto důvodu využívají vyšetřovatelé „příručku“ NFPA 921 (Guide for Fire and Explosion Investigation), která je jim nápomocna. Asi největší rozdíl od našich vyšetřovatelů je v tom, že při

vyšetřování využívají ve velké míře zmenšené modely, které projdou požárem a potvrzují výsledky šetření. Dále ve velké míře využívají vektory, tedy směry šíření požáru.

Ve Velké Británii se vyšetřování požárů účastní odborníci různých profesí. Jedná se o vyšetřovatele hasičů, policisty, forenzní vědce a pojišťovny. Vyšetřovatelé požáru jsou kvalifikovaní a zkušení hasiči, kteří řeší případy, které jsou jednoduché na příčinu. Pokud jsou případy složité, dojde k vážnému zranění či smrti, a je podezření na trestnou činnost, šetří příčinu požáru speciálně vyškolení vyšetřovatelé s forenzními vědci. Ne všechny závěry vyšetřování jsou zveřejňovány. Taktéž zde je využívána stejná příručka pro vyšetřovatele požáru a výbuchu NFPA 921 jako v USA. Ve Velké Británii dále působí požární inspektoři v oblasti požární bezpečnosti, kteří řeší právní předpisy z hlediska požární bezpečnosti.

Za vyšetřování v Německu má odpovědnost státní zastupitelství, aby rozhodlo, zda došlo k trestnému činu. Při vyšetřování využívá policii a kriminální policii, forenzní vědy a odborná oddělení státního kriminálního úřadu a další odborníky. Nejedná-li se o trestný čin či zhářství, policie se již dále případem nezabývá. Dále požáry vyšetřují pojišťovny. I zde je při vyšetřování využívána příručka NFPA 921. V Německu je kladen velký důraz při vyšetřování, aby místo požáru bylo co nejvíce rekonstruováno, tedy vrací věci zpátky na požářiště.

4. Příčiny vzniku požárů

Při vyšetřování požárů je důležité si uvědomit, jaké jsou podmínky a možnosti vzniku požáru a to jak v soukromích, tak průmyslových odvětvích. Lidé si často neuvědomují, jak rychle při své každodenní činnosti (konání) nebo nečinnosti (opomenutí), může dojít ke vzniku požáru a následně ke škodám na majetku, poškození zdraví, nebo smrti osoby či zvířete. Příčin vzniku požáru je velké množství. Některé se opakují (el. zkrat), některé jsou specifické (biologické samovznícení). Lze je dělit podle různých hledisek. Obecně se však dělí do tří základních skupin:

- ❖ požáry založené úmyslným jednáním,
- ❖ požáry způsobené nedbalostním jednáním,
- ❖ technické závady.

4.1. Požáry založené úmyslným jednáním

Jedná se o nejvíce společensky nebezpečnou trestnou činnost. V tomto případě pachatel či pachatelé svým jednáním přímo ohrožují životy, zdraví a majetek. Motiv v tomto případě nemusí být pouze jeden, ale může docházet k jejich prolínání. Typické motivy lze rozdělit:

❖ Msta nebo závist

Jedná se o vztahy a rozpory lidí a to jak v soukromí (rodinní příslušníci, sousedi, milenci), tak na pracovištích (nadřízený, podřízený, kolektiv, spolupracovníci, dlužníci). Pachatelé bývají emocionální osoby, mají sklon k agresi. Často se jedná o osoby s nízkou kulturní úrovní a vzděláním. Osoby jsou často pod vlivem omamných či psychotropních látek, nebo pod vlivem alkoholu.

❖ Vydírání

Jednání osoby či organizované skupiny osob. Důvodem jednání je získání finančního příjmu nebo zastrašení vydírané osoby. Při zaplacení (tzv. výpalného), nedochází ke škodě na majetku, ale pouze k zastrašení, tedy neprovedení požáru či výbuchu, který hrozil. Taktéž může být účelem vydírání změna názoru, nebo chování.

❖ **Zakrytí jiné trestné činnosti**

Jednání osoby (pachatele) či skupiny osob (skupina pachatelů), která vede ke zničení stop z předcházející trestné činnosti. Jedná se o zakrytí majetkové trestné činnosti, závažné násilné trestné činnosti, hospodářské trestné činnosti, vydírání.

❖ **Pojistný podvod**

Jedná se o činnost, kdy pachatel či pachatelé sledují finanční zisk z pojištěného materiálu. Toto jednání je jak u fyzických osob (zapálení dopravního prostředku), tak obchodních společností (zapálení výrobního závodu, účetnictví).

❖ **Sklon k pyromanii, pyrofilii a ostatním duševním poruchám**

Jedná se o duševní poruchu, pachatel má nutkání k založení požáru, přičemž ho pozorování plamenů sexuálně vzrušuje. Po ukončení svého nutkání si zpravidla uvědomí svůj čin, z místa uteče, nebo sám oznámí požár, který „náhodně“ uviděl. Jedná se o vysoce společensky nebezpečné jednání a v případě, že pachatel není odhalen a léčen, může tuto činnost provádět opakovaně.⁸ Nejedná se o hasičský motiv a při vyšetřování je třeba řešit příčetnost dané osoby.

❖ **Hasičský motiv**

Jedná se o pachatele z řad dobrovolných hasičů, kteří chtějí na sebe upozornit, získat obdiv a uznání od občanů, hasičů či okolí při provádění hasičských prací jimi založenými požáry. Jedná se o osoby, které požár nahlásí jako první a jsou to osoby psychicky narušené. Druhý motiv může být snaha o vyšší počet výjezdů jednotky z důvodu získání dotací či zániku jednotky.

❖ **Rasový podtext**

Jedná se o úmyslné jednání pachatele z cílem fyzického ublížení osoby či skupiny osob z důvodu jiné rasy, etnika, původu. Ve většině případů se jedná o poškození majetku, ale jsou již případy poškození zdraví osoby (dítěte), které bylo popáleno při požáru založeným úmyslným jednáním s rasovým motivem.

⁸ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistická taktika a metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s 290. ISBN 978-80-7380-547-0.

❖ Požáry založené dětmi

Tyto požáry jsou omezené věkovou hranicí 15 let a bez ohledu na vznik požáru se zařazují do této kategorie. Důvody požáru jsou různé od poznávání, hry, hněvu, frustrace či vyžadování pozornosti. Musíme si uvědomit, že děti v těchto letech si neuvědomují možné nebezpečí a následku svého jednání, které při požáru hrozí. Proto je největším nebezpečím u těchto požárů ohrožení jejich vlastního života. Vždy je třeba řešit odpovědnost rodiče nebo osoby vykonávající dohled nad dítětem.

4.2. Požáry způsobené nedbalostním jednáním

Nedbalostní jednání spočívá v selhání lidského faktoru, kdy osoba nedbalostním jednáním či nekonáním poruší zákony, vyhlášky, předpisy požární ochrany, nebo návody výrobců.

Nedbalostní jednání dělíme:

❖ Manipulace s otevřeným ohněm

- kouření, cigaretové nedopalky, popel z cigarety,
teplota rozžhaveného uhlíku cigarety 325 – 350 °C
teplota nedopalku cigarety 220 – 230 °C
teplota odpadlého popílku 80 – 200 °C
- používání otevřeného ohně k osvětlení, rozehrívání,
teplota plamene zápalky 540 – 720 °C
teplota plamene zapalovače 640 – 760 °C
teplota plamene svíčky 640 – 900 °C
- manipulace se žhavým popelem,
topeniště se dřevem 700 – 1500 °C⁹

⁹ KISLINGER, Radek. *Požárně technické charakteristiky a technické informace pro potřeby ZPP*, Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, s. 80-83. ISBN 978-80-86466-72-9.

❖ **Nesprávná obsluha el. spotřebiče či topidla**

- nedodržení návodu výrobce,
žehlička – povrchová teplota 170 – 200 °C
halogenová žárovka 100 W - povrchová teplota 312 °C¹⁰

❖ **Sušení hořlavých materiálů u topidel, požáry od komínových těles**

- opomenutí vlivu povrchových teplot a sálajícího tepla (bezpečné vzdálenosti od topidel).

❖ **Nedodržení technologií, neznalost, omyl**

- jedná se o ostatní nedbalosti, které nelze zařadit do předešlých,
- jedná se o nedodržení technologického postupu, vznícení potravin při vaření, samovznícení apod.

Obrázek č. 2 – Porušení návodu výrobce – ponechání el. cigarety při dobíjení v zásuvce bez dozoru.¹¹

¹⁰ KISLINGER, Radek. *Požárně technické charakteristiky a technické informace pro potřeby ZPP*, Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, s.83. ISBN 978-80-86466-72-9.

¹¹ Zdroj: vlastní

4.3. Objektivní příčiny

Jedná se o požáry způsobené technickými závadami, které vznikají v důsledku vady materiálu, konstrukce, opotřebení, stárnutí, porušení těsnění, ucpávek, elektrického zkratu, elektrického přechodového odporu, přetížení apod. V mnoha případech je prvotní příčinou technické závady nesprávná údržba nebo údržba není prováděna vůbec.¹² Dále sem patří přírodní jevy (vichřice), atmosférické elektrické výboje (blesk), činnost zvířat.

Provozně technické závady – vada materiálu, konstrukce, opotřebení dělíme:

- ❖ **Požáry vzniklé od elektrických zařízení**
 - elektrický zkrat, přechodový odpor, přetížení sítě
teplota
- ❖ **Provozně technické závady – cizí předmět ve stroji**
 - mechanická jiskra
- ❖ **Provozně technické závady – statická elektřina**
 - elektrostatika
- ❖ **Provozně technická závada – tření a přehřátí**
 - ložiska
- ❖ **Provozně technická závada – ostatní nepředpokládané změny**
 - elektrický výboj
- ❖ **Mimořádné důvody a události**
 - přírodní jevy
- ❖ **Výbuchy**
 - fyzikální, chemický

¹² KOLEKTIV AUTORŮ. *Zjišťování příčin vzniku požáru II*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2005, karta č. 14, s. 2.

5. Typy kriminalistických stop u jednotlivých příčin vzniku požárů

Každý požár je jedinečný a od jiného požáru se liší již způsobem vzniku požáru a dále jeho šířením a to jak v budově, tak v přírodním prostředí. V budově bude záležet na charakteru objektu, požární bezpečnosti stavby, v rychlosti šíření požáru (vybavení místností z hlediska hořlavosti materiálu) a v jaké fázi požáru je požár zjištěn. Musíme si uvědomit, že již samotným požárem dochází k ničení kriminalistických stop. K dalšímu ničení kriminalistických stop dochází při záchraně lidských životů a hasebních pracích (hasební prostředky, činnost zasahujících hasičů). Uvedené skutečnosti komplikují samotné vyšetřování a je tedy nezbytně nutné znát správné kriminalisticko – technické a kriminalisticko – taktické metody, prostředky a postupy, díky kterým je možné zajistit veškeré kriminalistické stopy.

Za kriminalistickou stopu je považována každá změna v materiálním prostředí nebo vědomí člověka, která příčně nebo alespoň místně nebo časově souvisí s vyšetřovanou událostí. Obsahuje kriminalisticky nebo trestněprávně relevantní informaci a je zjištělná, zajištělná a informace z ní využitelná pomocí dostupných kriminalistických, přírodovědných a technických metod, prostředků a postupů.¹³

U jednotlivých příčin vzniku požárů nalezneme typické stopy, dle kterých lze usuzovat, o jaký motiv se jedná.

5.1. Požáry založené úmyslným jednáním

Zjištěné skutečnosti a zajištěné stopy podporující toto jednání:

- ❖ zjištění dvou a více kriminalistických ohnisek požárů,
- ❖ zajištění akceleračního hoření,
- ❖ zajištění pyrotechnických komponentů nebo nástražných výbušných systémů,

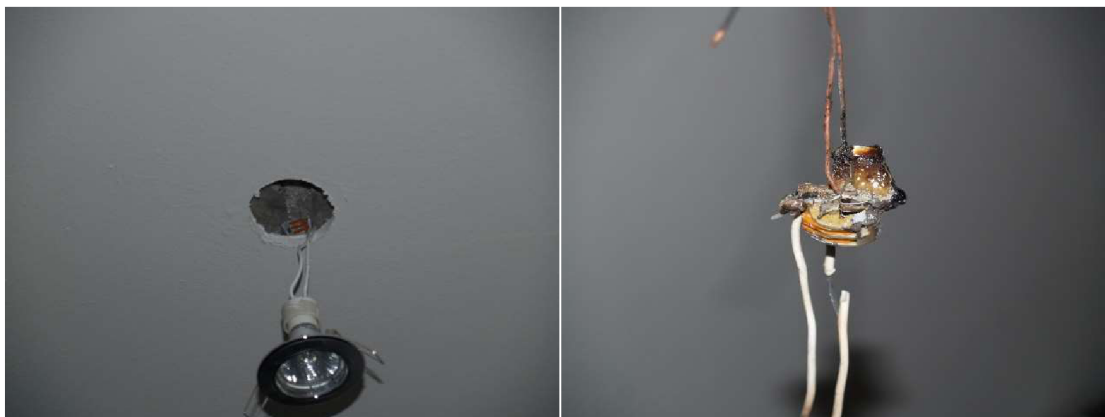
¹³ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika, Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Pízeň: Aleš Čeněk, 2014, s.54. ISBN 978-80-7380-535-7.

- ❖ zajištění stop násilného vniknutí do objektu, poškození bezpečnostních systémů,
- ❖ nestandardní hromadění hořlavého materiálu na jedno místo,
- ❖ zajištění věcí, které na místě před požárem nebyly,
- ❖ nalezení stop v širším okolí požářiště od domu či osob pachatele, kde připravovali založení požáru (věci zanechané, ztracené).

5.2. Požáry způsobené nedbalostním jednáním

Zjištěné skutečnosti a zajištěné stopy podporující toto jednání:

- ❖ zapnuté elektrické či tepelné spotřebiče v prostoru kriminalistického ohniska (rychlovarná konvice, fén, kulma),
- ❖ zjištěné úniky plynu ze spotřebičů,
- ❖ nalezení cigaretových nedopalků, nebo popelníků v prostoru kriminalistického ohniska (kouření),
- ❖ nedodržení odstupových vzdáleností hořlavých materiálů, od reálných iniciátorů (komín, tepelné spotřebiče, žárovky),
- ❖ absence revizí a nedodržování návodů a pokynů výrobce.

Obrázek č. 3 – Nedodržení odstupových vzdáleností žárovky od hořlavého materiálu – vlevo nezasažená žárovka vpravo tepelně degradovaná žárovka.¹⁴

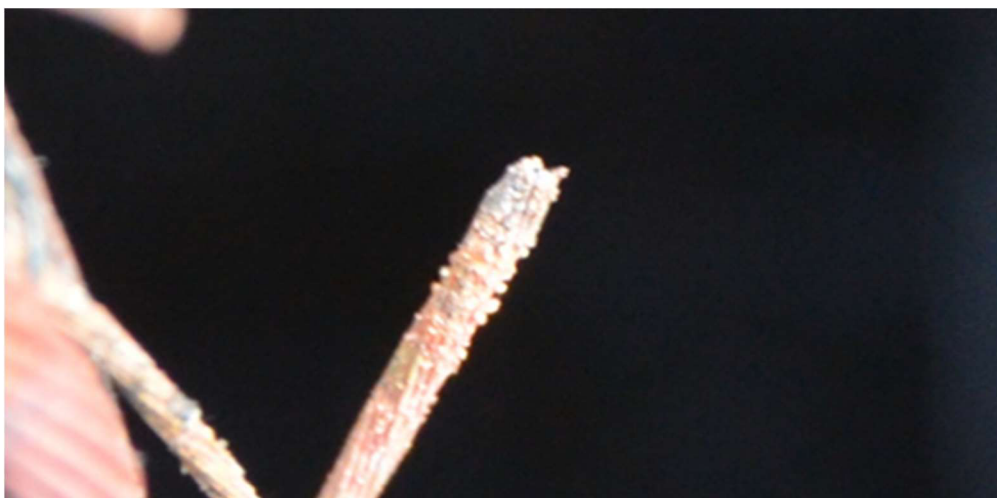
¹⁴ Zdroj: vlastní

5.3. Technické závady

Zjištěné skutečnosti a zajištěné stopy podporující tuto verzi:

Jedná se o skryté a neodhalitelné vady materiálů nebo různých zařízení, které jsou vystaveny určitému namáhání, koroznímu působení, vady ochranných prvků u elektrických rozvodů, případně o přírodní jevy, atmosférické elektrické výboje, neobvykle silné poryvy větru, výjimečně i o činnosti zvířat apod. ¹⁵

- ❖ elektrický zkrat, přechodový odpor
- ❖ úbytek materiálu
- ❖ skvrny či změna barvy na materiálu (přehřátí, tření)
- ❖ povolené spoje
- ❖ koroze
- ❖ praskliny
- ❖ cizí předmět v zařízení

Obrázek č. 4 – Nataveniny na elektrickém vodiči. ¹⁶

¹⁵ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistická taktika a metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s.292. ISBN 978-80-7380-547-0.

¹⁶ Zdroj: vlastní

6. Vyšetřovací situace

Tím, že každý požár je jedinečný, tak i situace, ve které se jednotlivé požáry začínají vyšetřovat, mají typickou vyšetřovací situaci a to buď pozitivní či negativní. Pozitivní situace je taková, kdy od začátku vyšetřování je příčina vzniku požáru známá či vysoce pravděpodobná. Jedná se o situaci, kdy vznik požáru zaznamenal kamerový systém, či požár zaznamenali na videozáznam svědci, kteří se v době vzniku požáru v místě požáru nacházeli. Jedná se zejména o případy požárů na chodbách bytových domů, kde je kamerový systém dnes často nainstalovaný. Dále se jedná o požáry zaznamenané kamerovými systémy měst, obcí, soukromých objektů, na budovách nebo ve vozidlech, které nám vznik požáru zaznamenají. Nesmíme zapomenout na mobilní telefony, které mají lidé dnes standardně u sebe a vznik požáru zaznamenají. Těchto případů v poslední době narůstá díky rozšíření těchto kamerových systému a mobilních telefonů. Do této skupiny pozitivních situací dále patří, zajištění dostatečného množství stop, které nám příčinu vzniku požáru dostatečně dokazují.

Ve většině případů se ovšem setkáváme s negativní situací, kdy příčina vzniku požáru není známá a není známa ani osoba, která požár zapříčinila. Jedná se jak o požáry v bytových a rodinných domech, tak o požáry v bytových jednotkách bytových domů, kde dojde k značným změnám během samotného požáru, v přímé souvislosti, v jaké fázi požáru je zjištěn a uhašen. Požár je obvykle charakterizován čtyřmi fázemi, které se od sebe liší. Jedná se o intenzitu požáru, která se mění, dobu rozvoje požáru (časem), množství zasažených hořlavých látek a podmínky prostředí. To, že hovoříme o čtyřech fázích, neznamena, že požár musí vždy projít všemi fázemi. Při nedostatku vzduchu může dojít k samouhašení již v první fázi požáru. Při uhašení ve druhé fázi požáru, nedochází k třetí ani čtvrté fázi požáru. Jestliže požár není zjištěn, projde všemi fázemi, až dojde k samouhašení. Z hlediska vyšetřování požáru je důležité, v jaké fázi byl požár zjištěn (velikost svědeckého ohniska) a v jaké fázi byl požár uhašen (velikost požárního ohniska).

Fáze požáru se dělí:

❖ I. Fáze požáru

Časový úsek od vzniku požáru do počátku intenzivního hoření. Dle statistických údajů trvá 3 až 10 minut od vzniku požáru. Je závislé na druhu hořlavých látek a podmínkách rozvoje požáru. Vzhledem k tomu, že intenzita hoření je ještě poměrně malá, protože požárem je zasažena pouze část hořlavých materiálů a konstrukcí hořícího objektu, je tato fáze nejvýhodnější pro zahájení hasebních prací, likvidace požáru bývá jednoduchou záležitostí a i škody způsobené požárem jsou minimální.¹⁷ Jedná se o nejlepší možnou variantu pro vyšetřování požárů.

❖ II. Fáze požáru

Časový úsek od počátku intenzivního hoření až do zasažení požárem všech hořlavých materiálů a konstrukcí hořícího objektu. Kovové konstrukce ztrácejí svoji pevnost a kromě jiných hrozí i nebezpečí zřícení konstrukcí.¹⁸ Při ohledání požářiště je třeba dbát zvýšené opatrnosti. Vyšetřování je složitější a náročnější.

❖ III. Fáze požáru

Časový úsek od konce II. fáze do počátku snižování intenzity požáru. V této fázi bývají narušeny i ostatní nosné prvky a hrozí nebezpečí zřícení konstrukcí (stropy, krovy apod.).¹⁹ Vyšetřování je velice náročné a klade vysoké nároky na vyšetřovatele.

❖ IV. Fáze požáru (dohořívání)

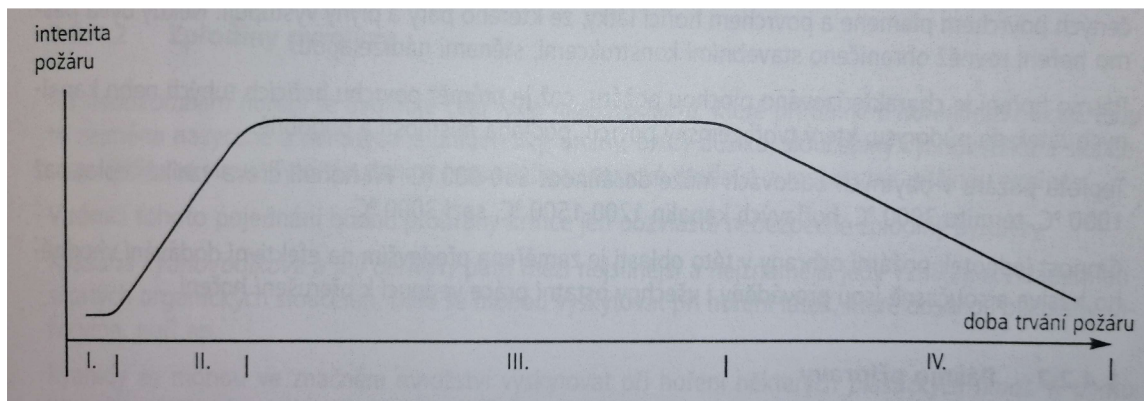
Časový úsek od počátku snižování intenzity požáru až do úplného vyhoření látek a materiálů. V této fázi hrozí nebezpečí zřícení vnitřního i obvodového zdiva,

¹⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Taktika zdolávání požárů, nehod a havárií, učební texty pro nástupní odborný výcvik*: Ministerstvo vnitra - Ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 1997, stránka 23.

¹⁸ Tamtéž

¹⁹ Tamtéž

zřícení samostatně stojících částí (komíny, schodiště apod.).²⁰ Z hlediska vyšetřování se jedná o nejnáročnější možnou situaci.

Obrázek 5 – Fáze požáru.²¹

Aby nedocházelo k ničení stop během hasebních a likvidačních pracích, dochází každoročně u Hasičského záchranného sboru ČR k proškolení zasahujících hasičů z hlediska chování na požářišti. Tato školení provádí jak samotní vyšetřovatelé, tak je vytvořen školící materiál vydaný Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru České republiky (DVD – stopy požáru). Dále dochází v posledních letech při rozboru velkých požárů k hodnocení ze strany vyšetřovatelů požárů. Poslední důležitou novinkou u HZS ČR je instalace kamer do výjezdových vozidel a na hasičské přilby, které zachytí skutečný stav požáru v době jejich příjezdu a samotného zásahu. Velice důležitý je brzký příjezd vyšetřovatelů HZS ČR a Policie ČR na místo samotné události, z důvodu prvotních a neodkladných úkonů.

²⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Taktika zdolávání požárů, nehod a havárií, učební texty pro nástupní odborný výcvik*: Ministerstvo vnitra - Ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 1997, stránka 23

²¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Taktika zdolávání požárů, nehod a havárií, učební texty pro nástupní odborný výcvik*: Ministerstvo vnitra - Ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 1997, stránka 23.

7. Vyšetřování na místě události

7.1. Prvotní a neodkladné úkony

Počátek vyšetřování je zahájen již při provádění prvotních a neodkladných úkonů, které se provádí v době záchranných a likvidačních prací. Jedná se o rozhodující stěžejní období pro další fáze vyšetřování. Špatná práce v této době může samotné vyšetřování směřovat špatným směrem a komplikovat objasnění samotné příčiny vzniku požáru. V této fázi se získávají prvotní údaje o požáru a vyhledávají se a zajišťují prvotní důkazy.

Tuto fázi můžeme rozdělit:

❖ Zajištění místa události

V této době dochází k záchranným a likvidačním pracím, kdy velení na místě události provádí velitel zásahu, kterým je v této době ve většině případů profesionální hasič. Tato osoba musí mít celkový přehled o události, aby hasební a záchranné práce byly provedeny co nejkvalitněji. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby místo události bylo uzavřeno a na místo neměly přístup neoprávněné osoby z řad veřejnosti. To je v této době jedním z hlavních úkolů Policie ČR. To platí i o samotném vyšetřovateli požárů, který nesmí vstoupit do tohoto prostoru bez souhlasu velitele zásahu.

❖ Výslechy oznamovatelů, svědků a zasahujících hasičů

V této fázi vyšetřování dochází na místě požáru k výslechům svědků, kteří tuto událost nahlásili na tísňovou linku, nebo jsou majiteli, uživateli či se v místě nacházeli a mají důležité informace pro samotné vyšetřování. Samozřejmostí je záznam o jménu, příjmení a kontaktu na každou vyslýchanou osobu, která má důležité informace k samotné vyšetřované události.

Mezi osoby vyslýchané v místě události patří jak velitel zásahu, tak i zasahující hasiči. Tyto osoby jsou schopné nám popsat stav v jakém se místo požáru nacházelo v době jejich příjezdu a vstupu do objektu. Jsou to první osoby, které vstoupí do prostoru samotného požáru a ze své praxe si všimají nestandardních věcí při požáru. Provádí vypínání elektrické energie a plynu, provádí násilné

vniknutí do uzavřených prostor a manipulují s věcmi v místě požáru. Veškeré tyto činnosti je důležité zaznamenat pro další vyšetřování.

Z důvodu možnosti špatného pochopení informací od vyslychaných osob je vhodné mít jednoduchý plánek místa požáru, na kterém vyslychané osoby názorně ukazují, co viděly. Předejde se tím problémům, například se špatně označeným svědeckým ohniskem. Je rozdíl, zda hořelo v okně v prvním nadzemním podlaží či v prvním patře.

❖ **Fotodokumentace a videozáznamy zásahu**

Zajištění pořízené fotodokumentace z místa události a to jak před požárem, tak v jejím počátku patří mezi další úkoly, které je potřeba provést a které nám pomohou v dalším vyšetřování. Stav a umístění věcí v místě požářiště před požárem nám ukazují reálný stav požářiště před vznikem požáru. Fotografie a videozáznamy svědků z místa požáru či kamerových systémů měst a obcí nám pomohou v určení svědeckého ohniska, šíření požáru a pohybu osob v místě události. Fotografie a videozáznamy zasahujících hasičů nám ukazují stav požářiště v době vstupu zasahujících hasičů do těchto prostor. Dále je třeba zajistit videozáznamy z objektu, které provedly kamerové systémy nainstalované v požárem zasaženém objektu z důvodu, aby nedošlo k úmyslnému zničení ze strany majitelů. Veškeré fotografie a videozáznamy nám pomohou při dalším vyšetřování a jedná se o důležité informace pro další vyšetřování.

❖ **Zajištění dokumentace objektu**

V době provádění hasebních a likvidačních prací je vhodné zajistit stavební dokumentaci objektu. Tato dokumentace nám ukáže rozdíly mezi schváleným a skutečným provedením objektu. Dále tyto plány budou použity při ohledání místa požáru. Tato stavební dokumentace se nachází v archivech stavebních úřadů, archivech hasičského záchranného sboru na územních odborech a v některých případech jí vlastní i majitelé nemovitostí.

❖ **Zajištění osob a technických prostředků pro samotné ohledání**

V přípravě na samotné ohledání je třeba zajistit organizačně taktická a technická opatření. Jedná se o rozhodnutí k výjezdu, k ohledání místa, na základě analýzy

zjištěných informací z místa, kde došlo k samotnému požáru. Jedná se tedy o příslušníky HZS ČR a Policie ČR a expertů z odborných pracovišť. Taktéž je třeba zajistit speciální technické prostředky, které jsou potřebné k provedení ohledání požářiště.

7.2. Ohledání požářiště

Ohledání je kriminalistická metoda, kterou se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zkoumá, hodnotí a podchycuje materiální situace nebo stav objektů, mající vztah k prověřované události.²²

Ohledání požářiště, tedy místa, kde došlo k samotnému požáru, dochází po ukončení hasebnímu zásahu to ve spolupráci příslušníků Policie ČR a HZS ČR. Je nezbytně nutné využívat při ohledání všeobecné zásady, vyplívající z praktických zkušeností a vědomostí vyšetřovatelů Policie ČR a HZS ČR. Na kvalitě ohledání závisí úspěch celého vyšetřování a nedostatky komplikují či znemožní objektivní a úplné odhalení příčiny vzniku požáru a možné úmyslné jednání pachatele či pachatelů trestné činnosti.

Obrázek č. 6 – Vlevo elektrická zásuvka prodlužovacího kabelu po vypojení elektrických spotřebičů majitelem domu před ohledáním místa požáru, vpravo elektrické zástrčky elektrických spotřebičů.²³

²² Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistická taktika a metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 47. ISBN 978-80-7380-547-0.

²³ Zdroj: Vlastní

Při ohledání požářiště získáváme dva základní druhy informací. Prvotní informace, které nám vyplývají bezprostředně z charakteru změn na místě požářiště zjištěné při ohledání (ohniskový kužel). Odvozené informace, které je možné odvodit z prvotních informací, a mají taktický význam pro další vyšetřování.

7.3. Zásady ohledání

Aby ohledání splnilo svůj účel, je třeba dodržovat obecné a specifické zásady ohledání.

Mezi obecné zásady patří:

❖ Aktivnost

Zásada aktivnosti spočívá v tom, že jednotlivý vyšetřovatelé musí aktivně vyhledávat a vystupovat při ohledání. Je třeba během ohledání vyhledat veškeré stopy a ty musí policejní technik správně zajistit. Každý vyšetřovatel za strany HZS ČR nebo Policie ČR musí plnit úkoly sám a iniciativně na základě odborných znalostí, které získal a na základě praktických zkušeností.

❖ Rychlost

Zásada rychlosti spočívá v tom, aby ohledání požářiště bylo provedeno, jakmile je to možné. Nejedná se pouze o to, zda byl ukončen hasební zásah, ale také o to, zda je požářiště vyhaslé (využití psů pro vyhledávání akcelerantů hoření), je bezpečné z hlediska zajištění nosných a nenosných prvků (tuto činnost provádí zasahující hasiči), a zda jsou na místě přítomni všichni, kteří se mají provádět ohledání. Každé ohledání potřebuje čas, nelze ohledání urychlit na úkor kvality. Je třeba využít kriminalisticko taktické zásady.

❖ Objektivnost

Zásada objektivnosti spočívá v tom, že veškeré úkony při ohledání budou provedena dle kriminalisticko taktických zásad a v mezích zákona všech osob, které se účastní samotného ohledání. Není možné využít stop, které vznikly samotným ohledáním nebo účastníky ohledání. Tyto stopy je třeba vyloučit.

❖ Úplnost

Zásada úplnosti spočívá v tom, že ohledání bude systematické na celé požárem zasazené ploše a v prostorech, související se vznikem požáru. Způsob provedení ohledání požářiště je určen před začátkem ohledání a nemění se. Je třeba vyhledat a zajisti veškeré stopy či důkazy, které se v místě ohledání nachází a mají příčnou souvislost s vyšetřovanou událostí, bez kterých by nebylo možné úspěšně provést samotné vyšetřování. Jakákoliv nevyhledaná stopa, která se v místě ohledání nacházela, může komplikovat další vyšetřování.

Mezi specifické zásady ohledání patří:

❖ Řízení ohledání jedním vedoucím

Samotné ohledání je týmovou prací příslušníků HZS ČR a Policie ČR, kteří se účastní samotného ohledání. Je tedy nutné, aby tito příslušníci byli řízeni jedním vedoucím pracovníkem, zpravidla příslušníkem Policie ČR, který za průběh a výsledek ohledání nese odpovědnost. Bez této zásady na místě vznikne chaos, díky kterému může dojít ke zmaření účelu a výsledku ohledání.

❖ Neodkladnost ohledání

Zásada neodkladnosti spočívá v tom, že ohledání musí být provedeno co nejdříve po vzniku události. Musíme si uvědomit, že každá stopa podléhá změnám, díky kterým se mění její hodnota. V případech požárů se jedná zejména o stopy chemické, kde dochází k vyprchávání a je třeba provést expertízu v co nejkratší době.

❖ Neopakovatelnost ohledání

Zásada neopakovatelnosti spočívá v tom, že místo ohledání požářiště se mění. Jedná se jak z hlediska změn stavebních konstrukcí, tak z hlediska meteorologických vlivů, ale hlavně po provedení prvotního ohledání dochází k předání místa požářiště majiteli, který provádí na místě likvidační práce a dochází k úplnému zničení možných stop.

❖ **Nezastupitelnost ohledání**

Zásada nezastupitelnosti spočívá v tom, že bez ohledání by nebyly zjištěny důležité, nenahraditelné skutečnosti z požářiště. Nebyla by zjištěna požární a kriminalistická ohniska požáru, nebyly by nalezeny a zajištěny stopy z požářiště a nebyly by odebrány vzorky, díky kterým by nebyly zjištěny relevantní informace, které jsou potřebné pro určení směru vyšetřování. Jedná se o důležitou zásadu, která se prolíná s ostatními předešlými zásadami.

7.4. Způsoby a stádia ohledání

Při samotném ohledání požářiště používáme nejčastěji tyto způsoby ohledání požářiště. Není možné během ohledání způsob ohledání měnit. Jedná se o způsoby:

- ❖ Rajonový způsob
- ❖ Frontální způsob
- ❖ Paprskový způsob
- ❖ Kruhový způsob
- ❖ Koncentrický způsob
- ❖ Excentrický způsob

Samotné ohledání se skládá ze dvou stádií. První stádium ohledání je ohledání statické, v některých publikacích nazývané orientační ohledání. Druhé stadium ohledání se nazývá ohledání dynamické, v některých publikacích nazývané detailní ohledání. Tyto stádia ohledání na sebe navazují.

❖ **Statické ohledání**

Toto stádium začíná bezprostředně po ukončení hasebního zásahu a to tak, že se provádí seznámením se s místem ohledání z důvodu orientace a řešení vhodného způsobu ohledání požářiště.

Dochází k mapování celého požářiště a to tak, že se ponechává beze změn, s ničím se nemanipuluje a nic se nerozebírá ani jinak nepřesouvá. Neodkrývají se vrstvy požářiště. Provádí se dokumentace a to jak kriminalistická fotografie, tak

videozáznam a kriminalistická topografie (náčrtek, plánek, schéma). U složitých případů jsou na místo přizvána specializovaná pracoviště Policie ČR a HZS ČR. Příslušníci těchto pracovišť zajišťují pomocí speciální techniky dokumentování požářiště (SPHERON, 3D skener). V tomto stádiu vyšetřování je důležité určení tří významných ohnisek, které nemusí být v totožných místech a je třeba tyto rozpory v ohniscích náležitě vysvětlit. Veškeré informace ohledně ohnisek jsou popsány v odborných vyjádřeních zpracovávaných vyšetřovatel požáru.

Významná ohniska:

❖ Svědecké (laické) ohnisko požáru

Jedná se o prostor, místo, kde byl prvotně zjištěn plamen, kouř, příznaky požáru. Toto ohnisko určují osoby (svědci), kteří požár zpozorovali jako první. Dále to mohou být i záznamová zařízení, která zaznamenala prostor, kde došlo k požáru. Tyto záznamy se musí zajistit okamžitě při zjištění těchto záznamů, aby nedošlo k jejich následnému zničení, nebo ztrátě (přehraní jiným záznamem). Svědeckých ohnisek může být více. Vždy záleží na čase, kdy došlo ke zpozorování požáru. Jeli více svědeckých ohnisek, je potřeba tyto rozpory vysvětlit, například z důvodu více kriminalistických ohnisek, pohledu svědků z různých míst, nebo špatně vyslechnutých svědků. Je třeba provádět výslechy svědků pečlivě a znát svědecké ohnisko již před prováděným ohledáním.

Obrázek č. 7 – svědecká fotografie požáru bytového domu.²⁴

²⁴ Zdroj: Vlastní

❖ Požární ohnisko

Jedná se o místo, které se nachází na požářišti, kde byla největší intenzita samotného požáru. Důvody mohou být různé. Jedním z důvodů může být nahromadění velkého množství hořlavého materiálu, nebo z důvodu chemických vlastností požárem zasažených látek (technické parametry hořlavých látek). Ve většině případů bývá ohnisko požární s ohniskem kriminalistickým ve stejném prostoru. V některých případech se stává, že tato ohniska jsou v různých místech a je třeba zdůvodnit proč tomu tak je. To platí i v případech, kdy na požářišti máme více požárních ohnisek. Toto ohnisko určuje při ohledání vyšetřovatel požáru na základě tepelné degradace a vyžihání materiálů, které se nachází v prostoru požářiště.

Obrázek č. 8 – požární ohnisko.²⁵

❖ Kriminalistické ohnisko

Jedná se o nejdůležitější místo pro samotné vyšetřování příčiny vzniku požáru. Toto místo určí na místě vyšetřovatel požárů a je určeno při ohledání. Určuje nám, konkrétní místo, kde došlo ke vzniku (iniciaci) samotného požáru. Zde je třeba vyhledat a zajistit kriminalistické stopy, díky kterým bude samotné vyšetřování

²⁵ Zdroj: Vlastní

úspěšné. Zde dochází k odběru vzorků, které jsou odebrány vždy policejním technikem a následně odeslány vyšetřovatelem k expertiznímu zkoumání. Jedná se o nejdůležitější místo, kde se nachází kriminalistické stopy, díky kterým lze objasnit příčinu vzniku požáru. V tomto místě je prováděn odběr vzorků, které jsou dále podrobeny expertnímu zkoumání na odborných pracovištích.

Při ohledání kriminalistického ohniska zde vyšetřovatelé nachází ohniskové příznaky a ohniskový kužel. Tyto jsou nalezeny na zařízeních, nebo na konstrukcích objektu. Ohniskový kužel vzniká díky působení vysokého plamenného hoření a vysoké teplotě. Ostatní ohniskové příznaky můžeme rozdělit na části kompletně vyhořelé, různé stupně zuhelnatění, místa zakouřená a očázaná, deformace barvy nebo zpuchýřování.

Obrázek č. 9 – ohniskový kužel v prostoru kriminalistického ohniska.²⁶

❖ Dynamické ohledání

V tomto stádiu ohledání dochází k systematickému rozebírání konstrukcí, odkrývání vrstev ohořelých materiálů a popela až na podlahu objektu. Dochází k vynášení materiálu z požářiště. Dochází k vyhledávání a zajišťování stop a věcných důkazů. Odebírání vzorků pro expertizní činnost, má svá pravidla. Vždy

²⁶ Zdroj: vlastní

se odebírá z jednoho místa pouze jeden vzorek pro jedno expertní pracoviště. Není možné odebrat dva vzorky ze stejného místa a odeslat jeden vzorek na expertní pracoviště Policie ČR a druhý vzorek na expertní pracoviště HZS ČR a položit expertům totožné otázky. Přednost mají expertní pracoviště Policie ČR před expertními pracovištěm HZS ČR. O tom, jaké pracoviště bude využito, se rozhoduje již na místě při ohledání. Veškeré provedené změny na požářišti se vždy řádně zadokumentují. Odběry vzorků a zajištění stop provádí vždy kriminalističtí technici Policie ČR. Ti zodpovídají za správnost zajištění stop a vzorků.

Při ohledání se postupuje od celků k detailu, od horní vrstvy směrem dolů až na podlahu. Znovu je potřeba řádného dokumentování předmětů z hlediska jejich nalezení ve vrstvách a jejich tepelná degradace, díky které vyšetřovatelé požárů určují šíření požáru. Poslední a nejdůležitější se ohledává kriminalistické ohnisko.

Během ohledání se řídíme jak obecnými, tak specifickými zásadami. Během ohledání je důležitá komunikace a přesné určení jednotlivých úkolů a rozdělení činností. Je-li požářiště rozsáhlé, je vhodné ho rozdělit na sektory, které jsou nejprve označeny, následně postupně ohledány a zaznamenány zjištěné skutečnosti.

7.5. Dokumentace ohledání místa požáru

Důležitou součástí ohledání místa požáru z důvodu důkazní hodnoty v trestním řízení je dokumentace z průběhu a výsledků ohledání. Ta musí vytvořit obraz o situaci na požářišti v době ohledání. Z tohoto důvodu je potřeba pečlivé a průběžné dokumentace a to jak za pomoci fotografií, tak ve složitějších případech za použití videokamery. Nikdy nesmí být fotografie upravovány z důvodu ztráty důkazní hodnoty. Mezi základní kriminalistickou dokumentaci Policie ČR a HZS ČR z hlediska ohledání místa požáru patří:

❖ Protokol o ohledání místa požáru

Jedná se o základní dokumentace Policie ČR o provedeném ohledání. Účelem je podchycení komplexní, názorné a nezaměnitelné informace o stavu

ohledávaného objektu v době ohledání a zaznamenání všech podstatných změn způsobených vyšetřovanou událostí.²⁷ Vše, co je popsáno a zaznamenáno v protokolu o ohledání, musí být popsáno přesně, jednoznačně bez subjektivních závěrů zapisovatele, musí souhlasit číselné označení stop, vzdálenosti v jasně stanovených mírách. Protokol má tři základní části a to úvodní část, popisnou část a závěrečnou část.²⁸ Na protokolu musí být vždy podpisy účastníků ohledání a nezúčastněné osoby.

❖ **Kriminalistická fotografická dokumentace**

Jedná se o jednu z nejdůležitějších a nejrozšířenějších zdrojů trvalých a objektivních informací.²⁹ Používá se nejenom při ohledání, ale i u vyšetřovacího experimentu, prověrce na místě výpovědi, rekonstrukci a rekognici. Fotografie z místa vyšetřované události, by měly být dokonalé a zachycovat reálnou představu o místě. Řešit jak celek, tak interiér, exteriér, tak veškeré detaily (stopy). Z tohoto důvodu je tato činnost náročná, zejména vzhledem k světelným podmínkám. V dnešní době se již používají pouze digitální fotoaparáty z důvodu jejich kvality a možností při fotografování.

Dle rozsahu záběru se fotografie dělí na:

❖ **Orientační fotografie**

Tato fotografie zachycuje samotné dokumentované místo (požárem zasažený objekt), ale také okolí, aby byla možná orientace a to pomoci orientačních bodů. Je možné využívat jak klasické objektivy, tak širokoúhlé objektivy na fotoaparátech.

²⁷ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, JAROSLAV. *Kriminalistika*. Plzeň: Nakladatelství C. H. Beck, 2001, s 301. ISBN 80-7179-362-0.

²⁸ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika, Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 292. ISBN 978-80-7380-535-7.

²⁹ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika, Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 293. ISBN 978-80-7380-535-7.

❖ Celkovou situační fotografii

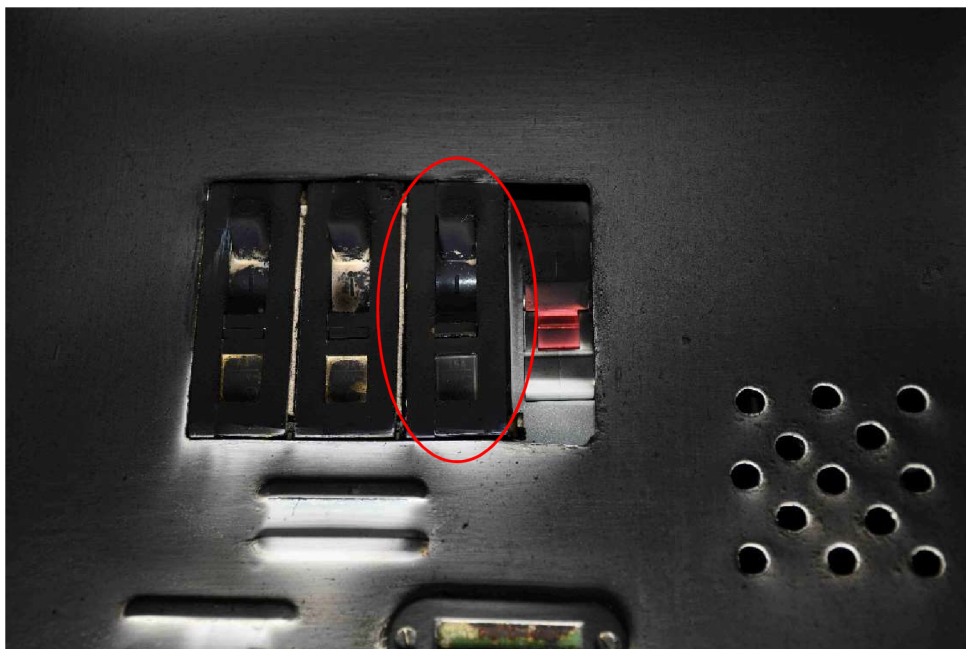
Tato fotografie zachycuje pouze prostor dokumentovaný bez okolí. Ve většině případů je těchto fotografií více z různých míst, aby byl celý prostor zachycen před samotným ohledáním.

❖ Polodetailní fotografii

Tato fotografie zachycuje nejdůležitější části požářiště, nebo detaily požářiště s bezprostředním okolím. Jde o to zaznamenat polohy, vztahy a souvislosti stop na požářišti.

❖ Detailní fotografii

Tato fotografie zachycuje detaily na požářišti bez jejího okolí. Jedná se o jednotlivé stopy, zařízení, odebrané vzorky. Je třeba zachytit ve fotografii typické vlastnosti, detaily fotografované stopy či předměty. V některých případech je vhodné detail stopy či věci zachytit ve více fotografiích. Při této činnosti se přikládá měřítko, v některých případech i číslo.

Obrázek č. 10 – Detailní pohled na el. jistič, který zareagoval na nestandardní stav.³⁰

³⁰ Zdroj: vlastní

❖ Celkovou přehlednou fotografií

Tato fotografie zachycuje celé požářiště, na kterém jsou rozmístěny veškeré zajištěné stopy s číslem na požářišti.

Obrázek č. 11 – celková přehledová fotografie.³¹

❖ Kriminalistická videodokumentace

Jedná se o dynamické zachycení obrazového a zvukového procesu objasňování trestné činnosti. Tento záznam začíná a končí vyšetřovatel časovým údajem. Videotechnik je odpovědný za kvalitu obrazu a zvuku videozáznamu. Výhodou je dostatečné a přesné zachycení tvarů dokumentovaných objektů.

❖ Kriminalistická topografická dokumentace

Jedná se o prostředek kriminalistické dokumentace založený na grafickém znázornění a zobrazení kriminalisticky relevantních míst.³² Díky topografické dokumentaci je zřejmý rozměr, tvar a umístění objektů, stop na daném místě. Nejčastěji se používá náčrtek a plánek, který je součástí spisu.

³¹ Zdroj: vlastní

³² Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika, Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 297. ISBN 978-80-7380-535-7.

❖ Odborné vyjádření

Jedná se o základní dokument, který zpracovávají vyšetřovatelé požárů u HZS ČR. V odborném vyjádření dle § 50 odst. 1 vyhlášky 240/2001 Sb., o požární prevenci je popsáno:

- údaje o HZS, kdo událost vyšetřuje s kontaktem, číslo pod kterým je událost vedena, datum kdy je odborné vyjádření zpracováno a podepsáno služebním funkcionářem,
- místo vzniku požáru, čas zpozorování: čas ohlášení, bojového rozvinutí, lokalizace, likvidace, ohledání místa,
- majitel a uživatel požárem zasaženého objektu,
- popis objektu,
- popis šíření požáru, stanovení ohnisek, okolnosti šíření požáru,
- zajištěné stopy, výsledky expertíz,
- příčina vzniku požáru včetně možných verzí,
- následky požáru, uchráněné hodnoty, škoda, usmrcení, zranění,
- porušení předpisů o požární ochraně,
- okolnosti nezbytné pro zjištění příčiny vzniku požáru,
- jiné okolnosti důležité pro zjištění příčiny vzniku požáru,
- závěr,
- číslo jednací, pod kterým událost vede Policie ČR,
- citovaná literatura - iniciační zdroje,
- fotodokumentace,
- podpisová doložka, podpis.

❖ Systém SPHERON

Jedná se o moderní prostředek, který tvoří sférická kamera Spheron a programové vybavení. Díky tomu je možné provést kompletní digitální kriminalistickou dokumentaci z místa požáru. Kamera Spheron má rozsah snímání horizontálně 360 stupňů a vertikálně 180 stupňů. Výstupem je sférický snímek.

❖ **Laserové skenování**

Jedná se o prostorové skenování objektů z důvodu dokumentace požárem zasažených objektů a technologií v horizontálním a vertikálním skenování jak vnějších, tak vnitřních prostor. Pomocí softwarového vybavení lze do obrazu vkládat popisky, měřit vzdálenosti apod. Toto zařízení vlastní Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč.

❖ **Dokumentace pomocí bezpilotních prostředků - dronů**

Jedná se o dokumentaci prostoru z leteckých bezpilotních prostředků - dronů, kdy pořizujeme fotografie, nebo videozáznamy z ptáčích perspektivy. Jedná se o požářiště o velké ploše nebo složitých prostor. V dnešní době tyto prostředky vlastní HZS ČR a jsou využívány jak při mimořádných událostech, tak při jejich vyšetřování.

8. Následné etapy vyšetřování

8.1. Kriminalistická expertiza

V procesu odhalování, objasňování a vyšetřování je třeba řešit odborné otázky, u kterých nepostačují běžné znalosti a zkušenosti. V těchto případech je třeba odborných znalostí a zkušeností z různých oblastí kriminalistiky, kde jsou využívány vhodné moderní metody. Jedná se o akreditovaná odborná znalecká pracoviště Policie ČR a HZS ČR. Zde zkoumají zajištěné stopy a vzorky.

*Kriminalistická expertiza je metoda sestávající se ze systému úkonů a operací směřující k získávání nebo upřesnění kriminalisticky významných informací, a to za využití odborných znalostí, metod a prostředků z různých oblastí vědy, umění a řemesel.*³³

Při vyšetřování požárů jsou nejvíce využívány expertízy elektrotechnické, fyzikálně technické, požárně technické, pyrotechnické, soudně-lékařské, díky kterým je objasňována příčina vzniku požáru.

Samotný proces vytváření znaleckého důkazu má tři stádia:

❖ Přípravné stádium

Jedná se o stádium, kdy se vytváří podklady pro znalecká zkoumání. Vyhledávají je a zajišťují samotní příslušní experti (znalci). Je třeba vytvořit jasné, přesné a konkrétní otázky, které nesmí přesahovat rámec expertizního oboru. Znalec si vytváří základní představy o zkoumaném objektu.

U požáru se nejčastěji používají otázky typu:

- ❖ zda stopa č. x obsahuje akceleranty hoření,
- ❖ v případě prokázání akcelerantu hoření, uveďte jeho požární charakteristiku,

³³ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistická taktika a metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 38. ISBN 978-80-7380-547-0.

- ❖ posoudit stav zajištěného elektrického zařízení/spotřebiče a stanovit, zda příčinou vzniku požáru mohla být porucha elektrického zařízení, nebo úmyslný zásah do těchto zařízení.

❖ Analyticko – syntetické stádium

Jedná se o stádium, kdy dochází k vlastnímu podrobnému a detailnímu zkoumání předloženého materiálu. V tomto stádium dochází v některých případech k mechanickému rozčlenění či zničení materiálu. Celé stádium znaleckého zkoumání je řádně dokumentováno, z důvodu objasnění postupu znaleckého zkoumání.

❖ Stádium vyhodnocení a využití znaleckého posudku

Vrcholné stádium znaleckého zkoumání, kdy se formulují zjištěné výsledky zkoumání na základě dílčích zkoumání. Odpovědi na položené otázky musí být jasné a srozumitelné, bez možnosti různého výkladu. Nelze-li odpovědět na položené otázky, je v závěru napsáno, že nelze odpovědět. Znalecký posudek se skládá ze tří částí a to z úvodní, nálezu a závěrečné části a je písemný.

8.2. Výslech

Při vyšetřování požárů se jedná o velice důležitou činnost vyšetřovatelů, někdy i stěžejní, při objasňování vzniku požáru. Z tohoto důvodu je vhodné výsledky provádět ve spolupráci vyšetřovatelů Policie ČR a HZS ČR. Není-li to možné, je třeba se navzájem o výsledku informovat a domluvit se na otázkách, které je třeba položit. Musíme si uvědomit, že otázky jsou pokládány jak z důvodu příčiny vzniku požáru, tak z hlediska možného pachatele a je jedno zda se jedná o výslech svědka, poškozeného, nebo obviněného. V některých případech je vhodné při výslechu využít přítomnosti odborníka při řešení odborných otázek.

Výslech můžeme definovat jako *metodu kriminalistické praxe, kterou na základě zákona získávají formou výpovědi, kriminalisticky a právně významné informace z paměťových stop obsažených ve vědomí vyslychaných osob, za přísného*

*respektování a dodržování práv i povinností daných zákonem vyslýchanému i vyslýchajícího.*³⁴

Druhy výslechů dělíme:

❖ **Výslech svědka**

Při tomto druhu výslechu je třeba získat informace, jestli samotnou událost viděl či pouze o ní slyšel. Jestli jí viděl, tak co přesně viděl, kde a v jaké intenzitě (kouř, plameny, osoby), nebo slyšel (zvuky, výbuchy, rozhovory osob), nebo cítil. Dále je třeba se ptát, jak byl od události daleko a co v místě události dělal. V neposlední řadě jsou důležité informace z hlediska neobvyklých skutečností a reakce osob, které se v místě požáru nacházely.

❖ **Výslech poškozeného**

Při tomto druhu výslechu je třeba zjistit stav objektu, vybavení, technologií před samotným požárem. Kdo se namístě nacházel, druhy oprav v poslední době, nestandardní stavy, reálné iniciátory požáru, materiály, které se v místě požáru nacházely a důvody, které mohly vést ke vzniku požáru. Dále je třeba, aby byly od poškozeného předloženy potřebné revize, návody výrobců a technologií a vyčíslena škoda.

❖ **Výslech obviněného**

Při tomto druhu výslechu je potřeba dostatečná příprava vyšetřovatelů z hlediska analytické fáze, tak fáze syntetické. Je třeba získat co nejpřesnější údaje a detaily o provedení činu. Díky tomu lze objasnit celý průběh události, i když je ve vyšetřování absence stop a důkazů. Důležité je zjistit motiv.

8.3. Vyšetřovací pokus

Využití vyšetřovacího pokusu při vyšetřování požáru je důležitý z hlediska odpovědí na otázky, zda je možné, aby požár za daných podmínek vznikl, zda vznikl daným způsobem, zda se daným způsobem šířil a to jakým směrem, tak

³⁴ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistická taktika a metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 59. ISBN 978-80-7380-547-0.

rychlostí. Jedná se o prověrku shromážděných důkazů a informací. Při této činnosti lze získat nové důkazy a prověřit reálné verze vzniku požáru.

Vyšetřovací pokus je specifická metoda kriminalistické praxe, spočívající v provádění pokusů v uměle vytvořených a cílevědomě měněných podmínkách za účelem prověření, upřesnění zjištěných skutečností nebo zjištění nových skutečností důležitých pro trestní řízení.³⁵

Při vyšetřovacím pokusu je třeba:

- ❖ zajistit místo a čas,
- ❖ podmínky, za kterých bude pokus proveden,
- ❖ určit cíl samotného pokusu,
- ❖ zajistit technické a materiální vybavení,
- ❖ stanovit hypotézy, které mají být prověřovány,
- ❖ určit okruh osob, které se budou účastnit a jejich instruktáž.

Každý vyšetřovací pokus je třeba analyzovat, zhodnotit a učinit z něj závěry a to jak kategorické, tak možné. Dokumentace vytvořená u vyšetřovacího pokusu musí poskytnout obraz o jeho průběhu a získaných výsledcích.

8.4. Modelování požáru

Díky rozvoji výpočetní techniky dochází k rozvoji i v oblasti požární bezpečnosti a v oblasti zjišťování příčin vzniku požárů ve vytváření programů, které nám modelují průběh požáru v objektech. Díky tomu lze ověřit správnost vyšetřování z hlediska vzniku a šíření požáru. Podmínky pro správnost ověření spočívá v přesnosti vstupních dat. Jedná se o rozměry a technické vlastnosti objektu (stěny, stropy, podlahy, okna dveře, atd.). Dále se jedná o vybavení místnosti a umístění věcí v místnosti, jejich tepelných a požárních charakteristik. Nesmíme zapomenout na požárně bezpečnostní zařízení, jejich umístění, a zda došlo k jejich zareagování a kdy. V neposlední řadě místo a způsob iniciace samotného

³⁵ Konrád, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistická taktika a metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 104. ISBN 978-80-7380-547-0.

požáru. Musíme si uvědomit, že čím přesnější data budou vložena do programu, tím budou výsledky přesnější.

Jedná se o relativně novou oblast, které bude patřit budoucnost a zabývají se jí jak státy v Evropě, tak v USA. U nás se touto oblastí zabývá Technický ústav požární ochrany a vysoké školy (VŠB TU Ostrava, VUT Brno, ČVUT v Praze). V Ústeckém kraji byla tato metoda použita například při požáru v Domově pro osoby se zdravotním postižením ve městě Vejprty, který se stal v roce 2020, a při kterém došlo k úmrtí 8 osob. Toto modelování požáru pro Policii ČR vypracoval Technický ústav požární ochrany v Praze.

9. Úvod praktické části

Pro praktickou část této diplomové práce bude zásadní řízený rozhovor se třemi revizními technikami elektrických zařízení. Tito odborníci v oboru elektrotechnika upozorní na reálná nebezpečí příčiny vzniku požárů od el. zařízení a následného šíření požáru ve společných prostorech, tak v jednotlivých bytových jednotkách v bytových domech.

Na tuto část navazují kapitoly, které řeší zákonné povinnosti fyzických a právnických osob z hlediska příčiny vzniku požáru v bytových domech a následně jejich právní kvalifikace.

Cílem praktické části diplomové práce je upozornění na reálné nebezpečí vzniku požáru od el. zařízení, které nám hrozí. Na zákonné povinnosti fyzických a právnických osob, které tyto osoby mají a mnohdy si je neuvědomují a jejich právní kvalifikaci s možným postihem.

10. Řízený rozhovor

Základem praktické části diplomové práce je řízený rozhovor se třemi revizními technikami z oboru elektro s mnohaletou zkušeností. První řízený rozhovor bude s panem Stanislavem Syrovým, který v oboru elektro pracuje již 25 let a činnost revizního technika provádí 18 let. Druhý rozhovor bude s panem Oldřichem Kunešem, který v oboru pracuje 25 let, činnost revizního technika provádí 15 let a 25 let vyučuje na Střední odborné škole energetické a stavební v Chomutově obor elektrikář pro rozvodná zařízení. Dále je autorizovanou osobou pro profesní kvalifikace. Třetí revizní technik se jmenuje pan Pavel Horský. Ten v oboru pracuje již 30 let, činnost revizního technika a projektanta elektroinstalací provádí 25 let a dále řeší odborné posudky stavu elektroinstalací.

Je tedy zřejmé, že se jedná o revizní techniky v oboru elektro, kteří díky mnohaleté praxi v oboru elektro můžeme považovat za experty, jejich názory a zkušenosti nám pomohou propojit teoretickou a praktickou část této diplomové práce.

Otázky:

1. Jsou k dnešnímu dni elektroinstalace v bytových jednotkách a společných prostorech bytových domů bezpečné?

Stanislav Syrový: „Z hlediska stáří jsou elektroinstalace relativně bezpečné. Jakékoli výměny v bytech či společných prostorech tento stav zlepšují. A to se děje“.

Oldřich Kuneš: „V bytových jednotkách jsou elektroinstalace bezpečnější než dříve. Je to z důvodu rekonstrukcí a změny norem. Společné prostory se pomalu mění také k lepšímu z důvodu postupných rekonstrukcí. Bezpečné jsou, pokud se dodržují pravidelné revize, údržby a kontroly“.

Pavel Horský: „ Společné prostory, ve kterých je prováděna pravidelná údržba a revize jsou ve stavu, které by měly zaručovat bezpečný stav. Bytové jednotky jsou k dnešnímu dni ve špatném stavu z důvodu absence pravidelných revizí a všeobecné údržby“.

2. Zlepšuje se stav elektroinstalací v bytech a společných prostorech bytových domů?

Stanislav Syrový: „Ano a ne. Ve společných prostorách se stav velice rychle zlepšuje. Společenstva vlastníků se snaží rozvody ve „stoupačkách“ velice často rekonstruovat. Bohužel to se neděje v bytových jednotkách. Zde je 40 let po výstavbě panelových domů, stav velice špatný a bylo by třeba, aby bylo nařízeno tyto elektroinstalace zrevidovat a dle stavu provést nové el. rozvody“.

Oldřich Kuneš: „Legislativa je nastavena tak, že ve společných prostorách jsou revize povinné, zatímco v bytových jednotkách to nikdo nenařizuje provozovateli. Mnoho stávajících elektroinstalací je již za svojí životností a z tohoto důvodu se přikláním k názoru povinně nařídit revize v bytových jednotkách. Závěrem lze konstatovat, že stav elektroinstalací se pomalu zlepšuje, dle ekonomické situace obyvatelstva“.

Pavel Horský: „Ano zlepšuje se, protože nová SVJ se o svůj majetek starají a provádí pravidelné revize a kontroly elektroinstalací ve společných prostorech. Co se týká bytových jednotek, tak se stav nelepší. Pouze u bytových jednotek, které prošly rekonstrukcí, která byla provedena osobami s elektro kvalifikací a dle platné legislativy“ je stav dobrý.

3. Jaké nebezpečí z hlediska požárů od elektroinstalací v bytových jednotkách je nejčastější?

Stanislav Syrový: „Největší problém je zakrytí el. zásuvek v bytech a to jak za pomoci skříní, tak postelí, které jsou namáčkuty na tyto el. zásuvky. Dále je problém opravy elektroinstalací, které provádí kutilové. Vyměňují slabší jističe za silnější, aby se nevypínaly, a neuvědomují si účel jistících prvků. A samozřejmě i jinak zasahují do el. rozvodů v bytech. Tím, že není následně provedena el. revize vznikají problémy, které odhalují až hasiči“.

Oldřich Kuneš: „Rozdělil bych to na pevnou instalaci a el. spotřebiče. Elektroinstalace mají zásadní problém v tom, že nedochází k pravidelnému dotahování všech kontaktů elektroinstalace, zvláště hliníkových vodičů

(el. rozvaděčů, tak rozvodných krabic, el. zásuvek a jiné.) Dále se jedná o neodbornou montáž svítidel a někdy jejich pochybnou kvalitu. Mnohdy dochází i k neodbornému zásahu do elektroinstalací osobami bez elektrotechnické kvalifikace. Co se týká el. spotřebičů, tak nedochází k pravidelné revizi (není povinná), nedodržování návodu výrobců uživateli těchto spotřebičů a zhoršující se kvalita výrobků (dovoz z ciziny – el. nabíječky)“.

Pavel Horský: „Nebezpečí zahoření rozvodných krabic a el. zásuvek. Zastavění el. zásuvek postelemi a jiným nábytkem, který může poškodit el. zásuvky nebo krabice. Neodborné zásahy do el. rozvodů osobou bez elektro kvalifikace. Neprovádění údržby a revizí el. rozvodů“.

4. Jaká nebezpečí z hlediska požárů od elektroinstalací ve společných prostorách bytových jednotek jsou nejčastější?

Stanislav Syrový: „Ve společných prostorách je pouze jeden problém a to, že některé internetové a televizní společnosti po provedení instalací svých rozvodů ve společných prostorách ruší požární přepážky. Vzniklý požár se bude šířit přes tyto přepážky do dalších prostor“.

Oldřich Kuneš: „Zanedbaná údržba a revize. Dotahování stoupacích vedení popřípadě černé odběry. Do budoucna je z hlediska reálných nebezpečí problém neodborné instalace fotovoltaických panelů a elektráren na bytové domy. Není dostatečná legislativa v tomto rozvíjejícím se odvětví. Dále nikdo neřeší otázku nabíjení elektromobilů u bytových domů“.

Pavel Horský: „Nejčastější je zanedbaná údržba a revize v těchto prostorách. Nebezpečí požáru od instalovaných el. světel, která nemají kryt. Rušení požárních přepážek při instalaci nových rozvodů. Neodborná instalace fotovoltaických panelů na bytových domech a instalace dobíjecích míst pro vozidla. Vždy je třeba, aby montáž byla prováděna odborníky s elektro kvalifikací. Při montáži fotovoltaických panelů je třeba řešit i ochranu proti blesku“.

5. Co je třeba udělat, aby nebezpečí požáru od elektroinstalací v bytových jednotkách se snížilo?

Stanislav Syrový: „Jediné řešení jak jsem již řekl, je nařídit provedení el. revizí v bytech osob a dále, aby lidé četli a dodržovali návody výrobců a nepoužívali poškozené el. spotřebiče“.

Oldřich Kuneš: „Nařídit povinné revize, provádět kontrolu a pravidelnou údržbu. Neuvádět do provozu neodborné elektroinstalace. Závadné elektroinstalace okamžitě odpojit. Zákaz používání el. spotřebičů, které jsou poškozené a neodpovídají naší legislativě. V neposlední řadě osvěta mezi občany o nutnosti rekonstrukcí svých elektroinstalací z důvodu možného vzniku požáru a úrazu el. proudem. Provádět instalaci za použití nových ochran (AFDD ochrana)“.

Pavel Horský: „Stát musí nařídit povinně el. revize všech elektroinstalací v bytových jednotkách. Uživatelé bytových jednotek musí dodržovat návody výrobců. Na základě el. revize musí provést rekonstrukce el. rozvodů v bytových jednotkách a při tom instalovat všechny ochranné prvky a nové ochrany (AFDD ochrana). Tyto rekonstrukce musí provádět odborníci s elektro kvalifikací“.

6. Co je třeba udělat, aby nebezpečí požáru od elektroinstalací ve společných prostorech se snížilo?

Stanislav Syrový: „Znovu se vracím k tomu, co jsem již řekl. Je třeba udržovat požární přepážky v předepsaném stavu a dále provádět rekonstrukce elektroinstalací ve společných prostorech, což se v posledních letech často děje“.

Oldřich Kuneš: „Kontrolní orgány musí nutně provádět důkladnější kontroly dodržování lhůt pravidelných revizí. Je třeba provést osvětu z hlediska nebezpečí požáru a úrazu el. proudem u starých elektroinstalací. Je nutné provést i rekonstrukci distribučních sítí nízkého napětí v přípojných místech bytových domů“.

Pavel Horský: „Znovu opakuji, je třeba provádět el. revize a kompletní a pravidelnou údržbu. Je-li to možné z ekonomického hlediska, je nutné provádět rekonstrukce těchto prostor dle platné legislativy“.

11. Zákonné povinnosti

Je třeba si uvědomit, že jak fyzická osoba, tak právnická osoba má určité povinnosti. Povinnosti vychází ze zákonných předpisů, které jsou platné na území České republiky. Nás budou zajímat povinnosti z hlediska vzniku požárů. Základní povinnosti fyzických a právnických osob jsou popsány v zákoně č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Je třeba si uvědomit, že účelem tohoto zákona je vytvořit podmínky pro ochranu života, zdraví a majetku.

Povinnosti, které tento zákon ukládá, můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupinou jsou základní povinnosti na úseku požární ochrany před vznikem požáru a druhou skupinou jsou povinnosti týkající se pomoci při zdolávání požáru. My zůstaneme u první skupiny a to základních povinností fyzických osob a právnických osob. Porušování těchto povinností může vést a často i vede ke vzniku požáru a je na vyšetřovateli Policie ČR a HZS ČR, aby tato porušení při vyšetřování odhalili.

Další, kdo při své činnosti odhaluje porušování těchto povinností, jsou kontrolní orgány HZS ČR. Ty při své činnosti provádí jak kontroly po požáru, kdy je jejich úkolem kontrolovat dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně v daném případě, tak kontroly dle stanoveného plánu kontrol. Tento plán je vytvářen na každý kalendářní rok a jsou v něm zohledněny nebezpečné objekty v rámci jednotlivých územních odborů, nebo jsou stanoveny kontroly objektů určených Generálním ředitelstvím HZS ČR.

11.1. Fyzických osob

Základní povinnosti fyzických osob jsou popsány v §17 zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. V tomto paragrafu jsou popsány jak povinnosti fyzických osob, tak těch, kteří vykonávají dohled nad osobami, které nemohou posoudit následky svého jednání. Dále je zde popsáno, co fyzické osoby nesmí činit z hlediska zákona o požární ochraně. Při vyšetřování požárů bytových domů se nejčastěji setkáváme s porušením povinností tohoto zákona a to:

❖ § 17 odst. 1 písm. a)

Fyzická osoba je povinna počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru, zejména při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů, při skladování a používání hořlavých nebo požárně nebezpečných látek, manipulaci s nimi nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení.

Kazuistika – požár kuchyně ve městě Podbořany dne 19. 11. 2017

Dne 19. 11. 2017 došlo ve městě Podbořany ve čtyřpodlažním panelovém domě k požáru kuchyňské linky v prvním nadzemním podlaží. V době vzniku požáru se v bytové jednotce nacházeli dva majitelé bytu a jejich syn. Během hasebního zásahu došlo k evakuaci všech osob z bytové jednotky. Při požáru došlo ke zranění užívatelky bytu a škoda byla vyčíslena na částku 570 000 Kč.

Během vyšetřování samotného požáru bylo zjištěno od majitelky bytu paní K. K., že dne 18. 11. 2017 zapálila kolem 16:00 pohřební svíčku a tu umístila na lednici v kuchyni na plechový tácek o rozměru 10 x 10 cm. Samotná svíčka byla v průměru 2 cm o výšce 10 cm. V 01:00 dne 19. 11. 2017 šla majitelka bytu s manželem spát a svíčku ponechala zapálenou. Kolem 03:15 se vzbudila a slyšela praskání z kuchyně. Šla se tedy podívat co se děje a uviděla hořet horní část lednice a část kuchyňské linky.

Na základě zadokumentovaných skutečností, důkazů, ohledání místa požáru a výpovědi svědků, byla vyloučena verze technické závady na elektroinstalaci a el. spotřebiči (lednice). Příčina vzniku požáru byla stanovena manipulace s otevřeným ohněm ze strany majitelky bytu a následně byl tento případ řešen blokovou pokutou.

Tento případ je typický pro požáry v bytových domech, kdy manipulace s otevřením ohněm zapříčiní vznik požáru. Nejedná se pouze o svíčky, které jsou volně umístěny, nebo nainstalovány ve vánočních věncích, ale velice často je iniciátorem požáru cigaretový nedopalek, nebo popel s cigarety.

Obrázek č. 12 – ohniskový kužel, který vznikl při požáru kuchyňské linky od svíčky.³⁶

❖ §17 odst. 1 písm. i)

Fyzická osoba je povinna dodržovat podmínky nebo návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností.

Kazuistika – požár bytové jednotky ve městě Žatec dne 25. 10. 2018

Dne 25. 10. 2018 došlo ve městě Žatec k požáru bytové jednotky v prvním nadzemním podlaží. V době vzniku požáru se v bytě nacházela jedna osoba, která se nadýchala zplodin hoření a byla předána k ošetření zdravotnické záchranné službě. Dále byly evakuovány osoby z celého domu. Škoda na bytové jednotce byla vyčíslena na částku 1 025 000 Kč.

Během vyšetřování bylo zjištěno, že uživatelka bytu paní V. L. dne 25. 10. 2018 v cca 19:00 zatopila v krbových kamnech v obývacím pokoji. Dle jejího vyjádření vedle krbových kamen ve vzdálenosti 50 cm se nacházela papírová krabice s novinami. Poté odešla do vedlejšího pokoje. Celý den byla sama doma a ve večerních hodinách ucítila v bytové jednotce kouř. Šla se podívat co se děje a uviděla kouř v místnosti a plameny. Během ohledání místa požáru bylo zjištěno,

³⁶ Zdroj: Vlastní

že ve vzdálenosti 10 cm před dvířky krbových kamen se na podlaze nachází ohořelý papírový karton. Taktéž v těsné blízkosti napravo od krbových kamen se nacházel ohořelý hořlavý materiál (dřevo, papír, plastový kbelík). Tento materiál byl nejvíce tepelně degradován u krbových kamen.

Na základě ohledání, výslechů svědků, zadokumentovaných skutečností, byla vyloučena verze technické závady na elektroinstalaci a el. spotřebiči (el. zásuvky v okolí). Příčinou vzniku požáru bylo stanoveno neodborné používání lokálního topidla na tuhá paliva. Během používání krbových kamen, vycházelo z ohniště sálavé, které zahřívalo jak kovové části krbových kamen, tak hořlavý materiál, který se nacházel v bezprostřední vzdálenosti krbových kamen až do doby, kdy došlo po dosažení kritické teploty k jeho zapálení a vzniku samotného požáru. Následně byl požár řešen s užívatelkou bytu ve správním řízení.

Jedná se o další typický příklad, kdy majitelé bytů nedodržují podmínky a návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností. V tomto případě návod výrobce krbových kamen určil bezpečnou vzdálenost hořlavého materiálu od krbových kamen ve vzdálenosti 500 mm ve směru hlavního sálání a 200 mm v ostatních směrech.

Obrázek č. 13 – požár krbových kamen.³⁷

³⁷ Zdroj: Vlastní

11.2. Právnických osob

Základní povinnosti právnických osob jsou popsány v § 5 a § 6 zákona 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o velké množství povinností, které se dělí dle míry požárního nebezpečí a člení se do jednotlivých kategorií. Nás zajímají povinnosti, které se týkají bytových domů zařazených do zvýšeného či vysokého požárního nebezpečí.

Povinnosti:

- ❖ začlenit objekt do kategorie požárního nebezpečí,
- ❖ zpracovat dokumentaci požární ochrany,
- ❖ zpracovat poplachové směrnice a umístit je v domě,
- ❖ provádět preventivní požární kontroly,
- ❖ označit místa bezpečnostní značkami,
- ❖ zachovat volné únikové cesty a východy,
- ❖ periodická kontrola věcných prostředků požární ochrany,
- ❖ periodická kontrola požárně - bezpečnostních zařízení,
- ❖ periodická kontrola elektrických, plynových a hromosvodných zařízení,
- ❖ a další.

Je tedy zřejmé, že právnická osoba má velké množství povinností při správě bytových domů a pokud dochází k zanedbání těchto povinností, je otázkou času, kdy dojde v objektu bytového domu k samotnému požáru a jaký průběh bude mít samotný požár z hlediska šíření v tomto objektu. Jedním z nejčastějších problémů z hlediska vzniku požáru je neprovádění periodických kontrol elektrických, plynových a hromosvodných zařízení. Zejména u periodických kontrol elektrických zařízení bývá často zjištěn problém, který může zapříčinit vznik požáru (přechodový odpor v elektrických rozvodech, ve společných prostorech). Při kontrole spalinové cesty, která musí být periodicky prováděna, často nalezne problém, který by v budoucnu způsobil vznik požáru (zazděný trám v komíně, usazení zplodin hoření v komíně a jiné). Neprovádění kontrol požárně bezpečnostních zařízení, které se projeví až v době samotného požáru.

❖ §5 odst. 1 písm. a)

Právnícké osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny obstarávat a zabezpečovat v potřebném množství a druzích požární techniku, věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení se zřetelem na požární nebezpečí provozované činnosti a udržovat je v provozuschopném stavu. U vyhrazené požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, kromě výrobků stanovených podle zvláštních právních předpisů, lze instalovat a používat pouze schválené druhy.

Kazuistika – požár bytové jednotky ve městě Podbořany dne 16. 06. 2016

Dne 16. 06. 2016 došlo ve městě Podbořany v devíti podlažním panelovém domě k požáru bytové jednotky ve druhém nadzemním podlaží. V době vzniku požáru se v bytové jednotce nacházel jeden uživatel bytu. Během hasebního zásahu byla provedena evakuace čtyř dospělých osob a jednoho dítěte. Škoda na bytové jednotce byla vyčíslena na částku 400 000 Kč.

Během vyšetřování bylo zjištěno, že uživatel bytu v době vzniku požáru spal. Když se probudil, tak již hořela kuchyňská linka. Dle jeho vyjádření pravděpodobně se sama od sebe zapnula elektrická plotýnka, která tak dlouho zahřívala olej a jídlo v hrnci, který se na plotýnce nacházel, až došlo k samotnému požáru.

Během ohledání bylo zjištěno, že v prostoru kriminalistického ohniska se nachází el. sporák s el. plotýnkami. Na pravé přední plotýnce se nacházel hrnec, který byl více tepelně degradovaný ve vnitřním prostoru než na vnější straně. Dále bylo zjištěno, že ovládací prvky jsou otočeny do polohy zapnuto. Na základě těchto informací byl el. sporák odeslán ke kriminalisticko technickému zkoumání z oboru kriminalistika, odvětví elektrotechnika, s otázkou: Stanovit, zda příčinou vzniku požáru mohla být porucha elektrického zařízení nebo úmyslný zásah do těchto zařízení. V odborném vyjádření byla technická závada na el. sporáku vyloučena. Příčinou vzniku požáru bylo stanovení vznícení hořlavé kapaliny v hrnci, který se nacházel na pravé přední plotýnce el. sporáku. Hořlavá kapalina byla zahřívána tak dlouho, až došlo k jejímu vznícení v hrnci, od kterého se požár rozšířil na samotnou kuchyňskou linku. Následně byl požár řešen s uživatelem bytu ve správním

řízení. V tomto případě došlo k porušení zákona o požární ochraně dne §17 odst. 1 písm. a).

Během vyšetřování byla provedena kontrola po požáru příslušníky HZS ČR, Územní odbor Žatec. Kontrolovaná osoba byla Společenství vlastníků pro dům. Kontrolováno bylo dodržování povinností stanovených předpisů o požární ochraně ve stanoveném rozsahu.

Při kontrole bylo zjištěno, že kontrolovaný subjekt nemá platný doklad o kontrole provozuschopnosti na zařízení pro omezení šíření požáru – (požární uzávěry, požární dveře vedoucí do chráněné únikové cesty typu „A“ včetně výtahových). Dále nebyl předložen doklad o provozuschopnosti na zařízení pro usměrňování pohybu kouře při požáru – zařízení přirozeného odvětrání kouře chráněné únikové cesty typu „A“ (kouřové klapky). Na základě těchto zjištění bylo s kontrolovaným subjektem zahájeno správní řízení z důvodu porušení § 5 odst. 1 písm. a).

Obrázek č. 14 – kriminalistické ohnisko, kde se nachází el. sporák.³⁸

³⁸ Zdroj: Vlastní

12. Právní kvalifikace

Během vyšetřování jsou často zjištěna porušení povinností fyzických nebo právnických osob, která zapříčinila vznik požáru, nebo díky porušení těchto povinností došlo ke větším škodám na majetku, zranění více osob či úmrtí. Je tedy nutné, aby během vyšetřování požáru byla tyto porušení povinností zjištěny, zajištěny důkazy těchto porušení povinností a správně právně kvalifikovány. Při vyšetřování vždy o právní kvalifikaci rozhoduje policejní vyšetřovatel, který rozhodne, zda se jedná o:

- ❖ trestné činy fyzických nebo právnických osob,
- ❖ přestupky fyzických osob na úseku požární ochrany,
- ❖ přestupky podnikajících fyzických osob a právnických osob na úseku požární ochrany.

12.1. Trestný čin

Na začátku musíme upřesnit pojem trestný čin. Definice vychází ze zákona 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 13 odst. 1 trestního zákoníku. *Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*

Z hlediska vyšetřování požáru nás budou nejčastěji řešeny trestné činy obecně nebezpečné, hlava VII, a to:

- ❖ § 272 odst. 1 trestního zákoníku - Obecné ohrožení

Kdo úmyslně způsobí obecné nebezpečí tím, že vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo kdo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění.

- ❖ §273 odst. 1 trestního zákoníku - Obecné nebezpečí z nedbalosti

Kdo z nedbalosti způsobí obecné nebezpečí tím, že vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo kdo nedbalostí takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění.

V některých případech se ale bude jednat o jiné trestné činy:

- ❖ § 145 odst. 1 – Těžké ublížení na zdraví
- ❖ § 146 odst. 1 – Ublížení na zdraví
- ❖ § 210 odst. 1 – Pojistný podvod
- ❖ § 228 odst. 1 – Poškození cizí věci
- ❖ § 311 odst. 2 písm. g) – Teroristický útok

Je třeba si uvědomit, že vyšetřovatelé Policie ČR a vyšetřovatelé HZS často vystupují před soudem, aby svoji práci obhájili. Soud rozhoduje na základě důkazů, které jsou během hlavního líčení předloženy, tedy které byly během vyšetřování nalezeny a zajištěny, dle platné legislativy. Jakýkoliv důkaz získaný nezákonně nelze u soudu použít.

Vyšetřovatelé by měli také využít zásady veřejnosti čl. 96 odst. 2, zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, která umožňuje účastnit se hlavního líčení. Zkušenost s hlavním líčením, způsobem dokazování a pokládání otázek od soudce, státního zástupce, obhájce je velice důležitá. Nepřípravenost, nebo neznalost prostředí soudu může ovlivnit vyšetřovatele při prvním vystupování před soudem a to většinou negativně.

12.2. Přestupek

Definici přestupku nalezneme v zákoně 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, § 5. *Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin,*

který je v zákoně za přestupky výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.

Přestupky na úseku požární ochrany nalezneme v zákoně 133/1985 Sb., zákon o požární ochraně. Zde se nachází ve dvou paragrafech:

- ❖ § 78 odst. 1 – Přestupky fyzických osob:
 - písm. a) poruší příkazy nebo zákazy týkající se požární ochrany na označených místech,
 - písm. d) poruší zásady bezpečného provozu tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů,
 - písm. g) nedodrží podmínky nebo návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností,
 - písm. j) neumožní orgánu státního požárního dozoru provedení potřebných úkonů ke zjišťování příčin vzniku požáru nebo bezúplatně neposkytne výrobky nebo vzorky k provedení požárně technické expertízy,
 - písm. l) nedodrží zásady požární bezpečnosti při používání otevřeného ohně nebo jiného zdroje zapálení,
 - písm. o) provádí práce, které mohou vést ke vzniku požáru, ačkoli nemá odbornou způsobilost požadovanou pro výkon takových prací zvláštními právními předpisy,
 - písm. p) zanedbá z hlediska požární ochrany dohled nad osobami, které nemohou posoudit následky svého jednání,
 - písm. r) způsobí svým jednáním požár, nejde-li o trestný čin,
 - písm. t) neoznámí bezodkladně místě příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje požár v objektech a jiných místech, které vlastní nebo užívá,
 - písm. aa) kdo provozuje spalínovou cestu v rozporu s tímto zákonem.

- ❖ § 78 – Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

Tyto případy přestupků řeší příslušníci místně příslušných Územních odborů HZS ČR. Jedná se o vyšetřovatele, nebo vedoucí oddělení. Dále přestupky řeší

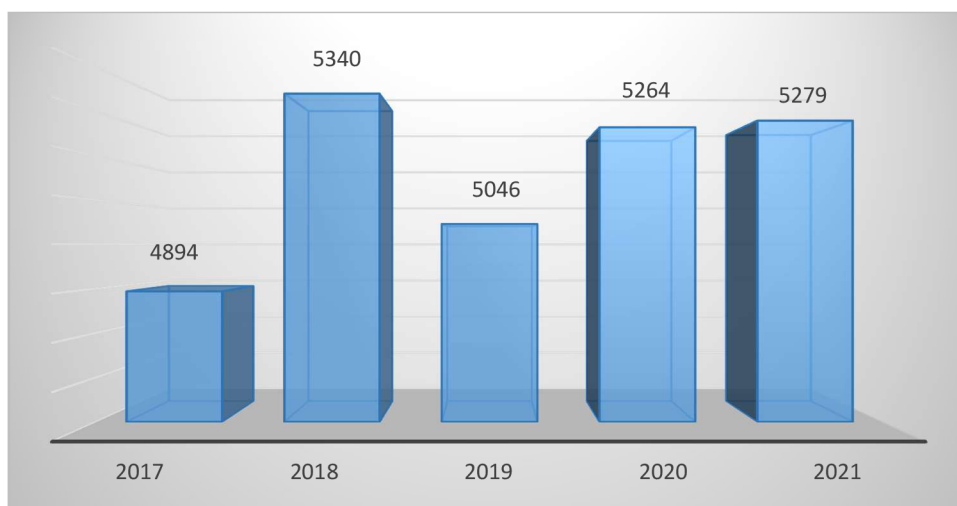
příslušníci krajského ředitelství HZS ČR. Řešení přestupků je závislé na míře porušení zákona o požární ochraně a její závažnosti. Přestupek bude vyřešen:

- ❖ Napomenutím
- ❖ Pokuta příkazovým blokem na místě zaplaceným
- ❖ Pokuta příkazovým blokem na místě nezaplaceným
- ❖ Příkazem

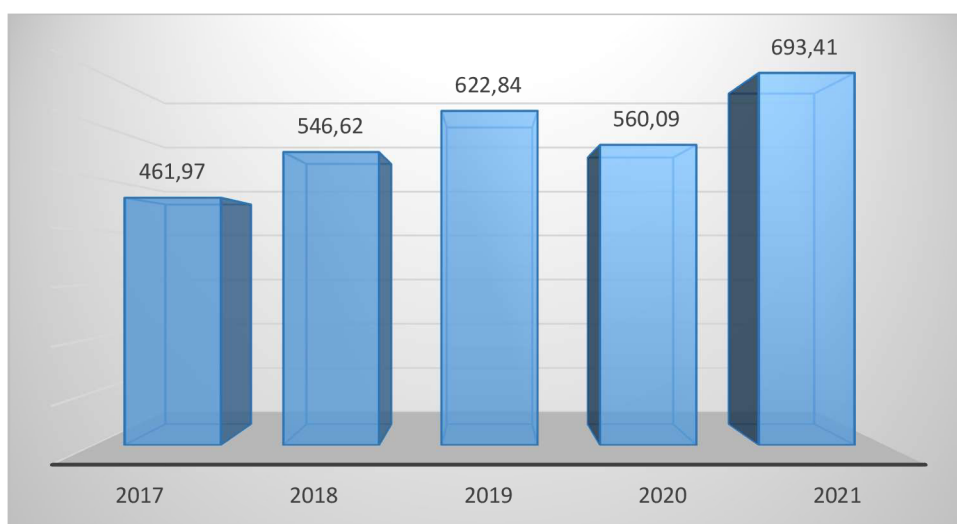
Hranice pokuty u fyzické osoby řeší § 78 odst. 2 zákona o požární ochraně a u právnických a podnikajících fyzických osob řeší hranici pokut § 76, 76a, 76b, 76c, zákon o požární ochraně.

13. Statistika požárů v České republice

Každoročně je Ministerstvem vnitra - generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru vydávána statistická ročenka České republiky. Díky těmto údajům můžeme analyzovat trendy a vývoje v daných oblastech. Nás budou zajímat informace o počtu požárech v domácnostech, škody vzniklé těmito událostmi a usmrcené osoby v přímé souvislosti s požárem v domácnostech a příčiny vzniku požárů.

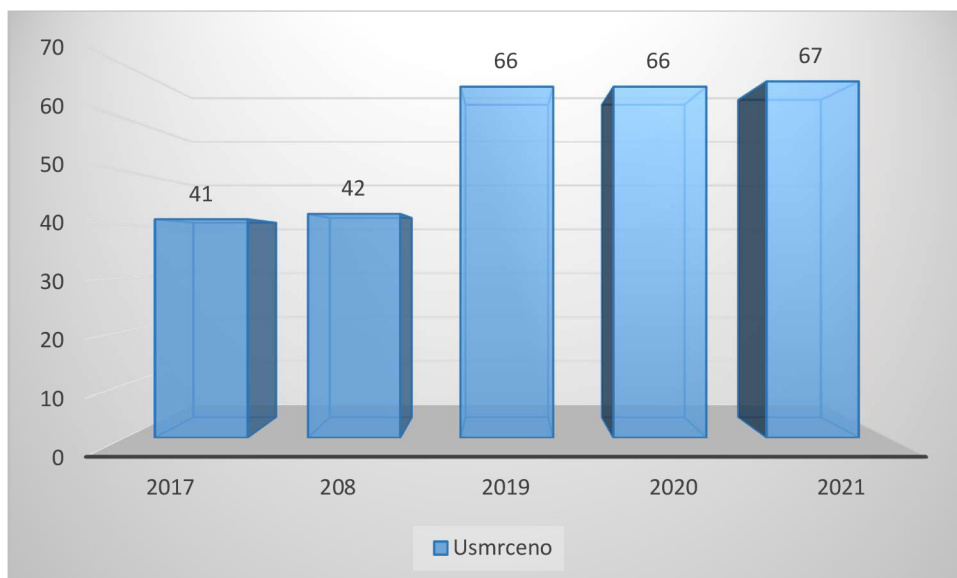
Graf č. 1 - Počty požárů v domácnostech v období 2017 – 2021.³⁹

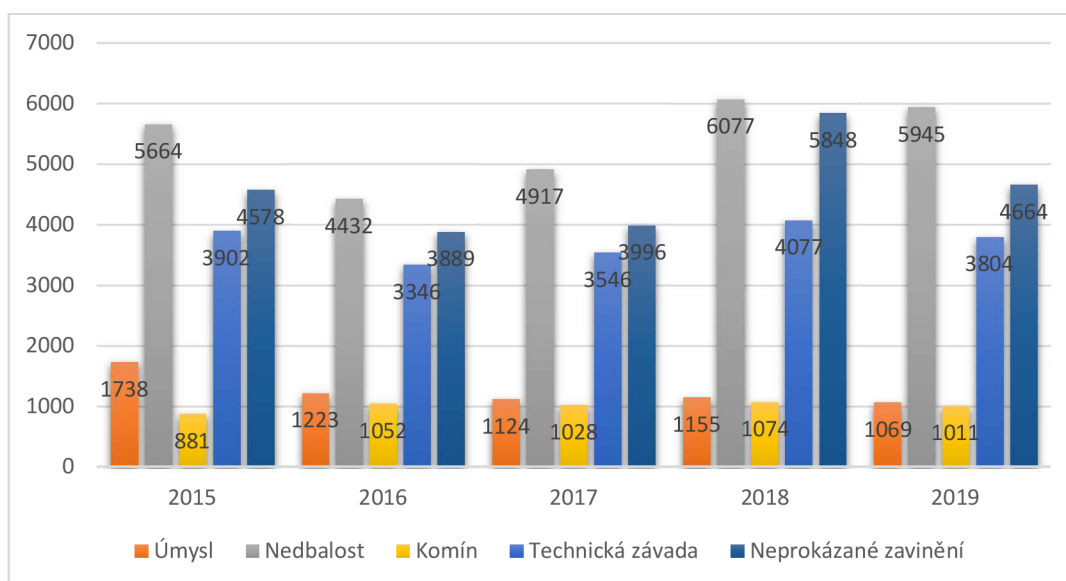
Graf č. 2 - Přímé škody při požárech v domácnostech v období 2017 – 2021.⁴⁰

³⁹ <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

⁴⁰ Tamtéž

Graf č. 3 - Usmrčené osoby v přímé souvislosti s požárem v domácnostech v období 2017 – 2021.⁴¹

Graf č. 4 - Příčiny vzniku požárů v ČR v období 2017 – 2021.⁴²

⁴¹ <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

⁴² Tamtéž

14. Závěr

Tato diplomová práce se zabývá problematikou vyšetřování příčin vzniku požárů bytových domů. Jedná se o problematiku složitou a náročnou z mnoha důvodů. První důvod je prolínání různých oborů, které jsou využívány při samotném vyšetřování. Nejedná se pouze o kriminalistiku a znalost platné legislativy, ale i o znalosti požární bezpečnosti staveb, elektrotechniky, chemie. Bez znalosti těchto oborů není možné tuto činnost správně provádět. Druhý z důvodů složitosti této práce je spolupráce příslušníků Policie ČR a vyšetřovatelů HZS ČR. Bez této spolupráce není možné provádět samotné vyšetřování požárů.

Cílem teoretické části byl popis činností a postupů vyšetřovatelů Policie ČR a HZS ČR, při vyšetřování požárů bytových domů. V teoretické části jsou v první kapitole popsány normy důležité z hlediska stavby, rekonstrukce a užívání samotného bytového domu a jejich vývoj. Jedná se o normy stavební, požární a elektrotechnické, které je třeba znát při vyšetřování. Další kapitola se zabývá samotnými základními pojmy hoření a vyšetřování. Řeší se zde základní právní předpisy a dále jednotliví příslušníci z řad Policie ČR a HZS ČR, kteří se účastní vyšetřování. Dále je zde uveden krátký popis vyšetřování v USA, Velké Británii a Německu. Je zde zřejmý rozdíl ve způsobu práce a systému vyšetřování požárů v různých zemích. V těchto zemích nejedná-li se o trestný čin, vyšetřování provádí experti pracující pro pojišťovny. Domnívám se, že vyšetřování u nás je na velmi vysoké úrovni a tyto země se od nás mohou v mnoha věcech učit. Na druhou stranu i my se můžeme učit od vyšetřovatelů z těchto zemí. Jedná se zejména o modelování závažných požárů. U soudu mohou tyto modely jednoznačně prokázat způsob vzniku a šíření požáru. Další kapitoly teoretické části se zabývají příčinami vzniku požárů, typy stop u těchto příčin požárů a vyšetřovacími situacemi. Hlavním jádrem teoretické části je co nejvíce komplexně popsat činnost vyšetřování na místě události. Tato činnost je základem dalších částí vyšetřování, které jsou popsány v poslední kapitole teoretické části a to následné etapy vyšetřování.

Celá teoretická část byla popsána co nejpodrobněji za využití dostupných knih, internetových zdrojů a článků zabývajících se oborem kriminalistika, vyšetřování

požárů ze strany Policie ČR i vyšetřováním ze strany HZS ČR. Dále bylo využito praktických zkušeností v této problematice. Domnívám se, že díky využití teoretických a praktických znalostí byl cíl teoretické části splněn.

Pro praktickou část této diplomové práce byl zásadní řízený rozhovor s třemi revizními technikami, kteří nastínili reálný stav elektroinstalací v bytových domech, dnešní problémy elektroinstalací a elektrospotřebičů z hlediska příčiny vzniku požárů a možná řešení těchto problémů. Je zřejmé, že tyto problémy je třeba řešit, aby v blízké budoucnosti nedošlo k rapidnímu nárůstu požárů v bytových domech, a to jak od elektrických rozvodů, tak od elektrických spotřebičů. Dále se praktická část zabývá problematikou zákonných povinností fyzických a právnických osob, s uvedenou kazuistikou mnou vyšetřovaných požárů. Další kapitola se zabývá právní kvalifikací trestných činů a přestupků. Poslední kapitola této diplomové práce se zabývá statistikou požárů bytových domů v období let 2017 – 2019 a to z hlediska počtu, výše škod, úmrtí v souvislosti s požárem a příčiny vzniku požárů. Je zřejmé, že počty požárů, škody a úmrtí nám lehce stoupají.

Praktická část diplomové práce byla díky rozhovorům z řad odborníků z oboru elektrotechniky ukázkou reálného stavu elektroinstalací a el. spotřebičů. Je zřejmé, že dnes i v budoucnu bude jedna z nejčastějších příčin vzniku požárů v bytových domech technická závada elektroinstalací nebo elektrospotřebičů. Domnívám se, že i praktická část byla splněna.

Závěrem lze konstatovat, že psaní této diplomové práce bylo velice přínosné z hlediska získání zkušeností a nových znalostí v oblasti vyšetřování příčin požárů. Je třeba si uvědomit, že vyšetřování požárů bytových domů je velice náročnou činností, ve které je třeba se neustále vzdělávat. Spolupráce vyšetřovatelů Policie ČR a HZS ČR je při této činnosti zásadní.

Tato práce svým zaměřením je rovněž přínosem jako zdroj informací jak pro začínající vyšetřovatele příčin požárů, ale také i pro širší odbornou veřejnost pracující v oblasti požární ochrany.

Seznam použité literatury

Knižní literatura

BABŠICKÝ, Václav, VOJTA, Karel. *Rozvod elektrické energie I. pro 2. ročník středních odborných učilišť*. Praha 1987.

BANASINSKÝ, Vladislav, ŠEVĚČEK, Petr. *Zjišťování příčin požárů*, Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ostrava 1997. ISBN 80-7078-270-6.

Bohatlo, David, BROŽ, Jan, KADČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠTASTNÝ, Vít. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Praha, Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-052-6.

ČÁP, Jan, PETRÁK, Miroslav. *K rozhodovací praxi policejního orgánu ve světle (vybraných) základních zásad trestního řízení, Teória a prax dokazovania vo vyšetrovaní*. Bratislava: Akademia Policejního zboru v Bratislave, 2021. ISBN 978-80-8054-897-1.

ENFSI. *Best Practice Manual for the Investigation of Fires and Explosions*. 2021. ENFSI-BPM-FEI-01.

GŘIVNA, Tomáš, SCHNEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kriminologie*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-29-8.

KISLINGER, Radek. *Požárně technické charakteristiky a technické informace pro potřeby ZPP*, Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-72-9.

KISLINGER, Radek. *Vybrané požáry 1*, Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016. ISBN 978-80-87544-37-2.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Taktika zdolávání požárů, nehod a havárií, učební texty pro nástupní odborný výcvik*, Praha: Ministerstvo vnitra Ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 1997.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Zjišťování příčin vzniku požárů I.* Praha: Ministerstvo vnitra Ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2000. ISBN 80-902852-1-X.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Zjišťování příčin vzniku požárů II.* Praha: Ministerstvo vnitra - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005.

KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodika vyšetřování.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0.

KONRÁD, Zdeněk, PORADA, Viktor, STRAUS, Jiří, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika: Teorie, metodologie a metody kriminalistické techniky.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-535-7.

KOTLÁR, Milan. *Metodika pro činnost inspekcí požární ochrany při zjišťování příčin vzniku požárů.* Díl I. Praha: Ministerstvo vnitra České socialistické republiky, Hlavní správa požární ochrany, 1954.

KOTLÁR, Milan a kolektiv. *Metodika pro činnost inspekcí požární ochrany při zjišťování příčin požárů.* Díl II. Praha: Ministerstvo vnitra České socialistické republiky, Hlavní správa požární ochrany, 1985.

KRATOCHVÍL, Václav, NAVAROVÁ, Šárka, KRATOCHVÍL, Michal. *Stavby a požárně bezpečnostní zařízení, Malá encyklopedie požární bezpečnosti objektů a technologií.* Praha: Ministerstvo vnitra generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-53-2.

KUČERA, Petr, PEZDOVÁ, Zdeňka. *Základy matematického modelování požáru.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2010. ISBN 978-80-7385-095-1.

MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, JAROSLAV. *Kriminalistika.* Plzeň: Nakladatelství C. H. Beck, 2001. ISBN 80-7179-362-0.

NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty a studenty Policejní akademie České republiky v Praze.* Praha: ABOOK, 2017. ISBN 978-80-906974-0-9.

NĚMEC, Miroslav, SUCHÁNEK, Jaroslav. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké kriminalistické konference – „Pokroky v kriminalistice 2017“. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. ISBN 978-80-7251-485-4.

NFPA. *Guide for Fire and Explosion Investigations*, 2008.

BRINGHT, Richard, JASON, Nora, *Fire investigation handbook*, U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE, National Bureau of Standards.

VASIL, Silvestr Pekar a kolektiv. *Zjišťování příčin požárů v rámci státního požárního dozoru*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. 2011. ISBN 978-80-7385-107-1.

Právní předpisy, interní akty řízení, normy

ČSN 73 0802 - *Požární bezpečnost staveb - Nevýrobní objekty*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2010.

ČSN 73 0833 - *Požární bezpečnost staveb - Budovy pro bydlení a ubytování*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2013.

ČSN 73 4301 - *Obytné budovy*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2009.

Dohoda o součinnosti mezi Policií České republiky a Hasičským záchranným sborem České republiky ze dne 12. července 2005.

Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky č. 8 ze dne 23. února 2021, kterým se stanovuje postup Hasičského záchranného sboru ČR, při zjišťování příčin vzniku požárů.

Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky č. 49 ze dne 29. listopadu 2016, kterým se stanoví působnost a úkoly chemických laboratoří Hasičského záchranného sboru České republiky.

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o prevenci), ve znění vyhlášky č. 221/2014 Sb..

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2016 Sb., odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), ve znění pozdějších předpisů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100 ze dne 21. června 2018, o kriminalisticko-technické činnosti.

Internetové zdroje

DIE KRIMINALPOLIZEI, Příspěvek značek popálení, [online]. [cit. 05.02.2023].

Dostupné z:

<https://www.kriminalpolizei.de/ausgaben/2008/dezember/detailansicht-dezember/artikel/brandspuren-verstehen.html>

HZS – Statistické ročenky Hasičského záchranného sboru ČR, [online]. [cit.12.12.2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr>.

NATIONAL FIRE PROTECTION ASSOCIATION, [online]. [cit. 11. 01. 2023].

Dostupné z: <https://www.nfpa.org/>

Wikipedia, The Free Encyklopedia, [online]. [cit. 01.0.2023]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Fire_marshall

Seznam příloh

Příloha 1 - Odborné vyjádření - HZS Ústeckého kraje

Příloha 2 - Záznam o použití služebního psa - Policie ČR

Příloha 3 - Žádost o odborné vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví chemie,
elektro - Policie ČR

Příloha 1 - Odborné vyjádření - HZS Ústeckého kraje

HZSUX00AJH21

Hasičský záchranný sbor Ústeckého kraje

Územní odbor Žatec

Chmelařské nám. 347, 438 01 Žatec

Č. j.:
Ev. č.:
Počet stran:
Počet příloh:

Vyřizuje:
Tel.:
E-mail:

Datum:

ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ

zpracované ve smyslu § 31 odst. 1 písm. f) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a v rozsahu § 50 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění pozdějších předpisů.

1. Místo a doba vzniku požáru

Adresa požáru:

GPS:

Čas vzniku požáru:

Popis určení času vzniku požáru:

Požár zpozoroval:

Čas zpozorování:

Požár ohlásil:

Čas ohlášení na KOPIS:

Čas ohlášení JPO:

Čas bojového rozvinutí:

Čas lokalizace dle velitele zásahu:

Čas likvidace dle velitele zásahu:

Určený vyšetřovatel požárů:

Ohledání místa události provedeno:

Tel.: 950 411 001
E-mail: epodatelna@ulk.izscr.cz

Datová schránka: auyaa6n
ulk.hzscr

IČO: 70886300
Číslo účtu: 76548881/0710

2. Osoba, u které požár vznikl
3. Popis objektu
4. Stanovení ohnisek (svědeckých, požárních, kriminalistických) ve vztahu k popisu objektu
5. Příčina vzniku požáru včetně prověřovaných verzí
 - 5.1 Verze příčiny 1
 - 5.2 Verze příčiny 2
 - 5.3 Verze příčiny 3
 - 5.4 Příčina vzniku požáru
6. Iniciátor požáru
7. Požárně technické charakteristiky látek, které mají vliv na vznik požáru
8. Popis šíření požáru a okolnosti mající vliv na šíření požáru včetně dodržení podmínek požární bezpečnosti stavby, vyplývajících z ověřené projektové dokumentace
9. Následky požáru
Předběžná přímá škoda:
Popis škody:
Uchráněné hodnoty: (tis. Kč)
Popis uchráněných hodnot:
Následné škody:
Usmrčené osoby v přímé souvislosti s požárem:
Zraněné osoby:
10. Porušení předpisů o požární ochraně

2. Osoba, u které požár vznikl
3. Popis objektu
4. Stanovení ohnisek (svědeckých, požárních, kriminalistických) ve vztahu k popisu objektu
5. Příčina vzniku požáru včetně prověřovaných verzí
 - 5.1 Verze příčiny 1
 - 5.2 Verze příčiny 2
 - 5.3 Verze příčiny 3
 - 5.4 Příčina vzniku požáru
6. Iniciátor požáru
7. Požární technické charakteristiky látek, které mají vliv na vznik požáru
8. Popis šíření požáru a okolnosti mající vliv na šíření požáru včetně dodržení podmínek požární bezpečnosti stavby, vyplývajících z ověřené projektové dokumentace
9. Následky požáru
Předběžná přímá škoda:
Popis škody:
Uchráněné hodnoty: (tis. Kč)
Popis uchráněných hodnot:
Následné škody:
Usmrcené osoby v přímé souvislosti s požárem:
Zraněné osoby:
10. Porušení předpisů o požární ochraně

- 11. Jiné okolnosti nezbytné pro zjištění příčiny vzniku požáru, ostatní**
- 12. Závěr**
- 13. Citovaná literatura**
- 14. Fotodokumentace**
- 15. Přílohy**

Příloha 2 - Záznam o použití služebního psa - Policie ČR

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Odb. služby pořádkové policie KŘPU
Odd. služební kynologie KŘPU
Petrovická 172, 400 01 Ústí nad Labem

Č. j.

Ústí nad Labem

Počet stran:

Záznam o použití služebního psa

1.	Pes: jméno, evidenční číslo	
2.	Kategorie praktického použití KTG, platnost	
3.	Psodod: hodnost, titul, jméno, příjmení, zařazení,	
4.	Případ: skutek / událost, den, hodina	
5.	Vyžádání služebního psa: den, hodina, kým	
6.	Použití služebního psa den, hodina, místo, způsob	
7.	Výsledek práce služebního psa vypracování pachové stopy, nález věci, nález osob, označení míst pachových nebo chemických stop, vyloučení přítomnosti osob, věci nebo stop	

1. Popis podmínek pro použití služebního psa.
(popis místa použití služebního psa, podmínky mající vliv na práci sl. psa, zajištění místa apod.)
2. Popis práce služebního psa.
(popis postupu práce na místě, způsob použití služebního psa včetně časových údajů a výsledků práce služebního psa apod.)
3. Zhodnocení práce služebního psa:

38.4860.86797665

2. strana
záznamu o použití služebního psa

(shmutí výsledků práce psa, příčiny úspěchu nebo neúspěchu použití služebního psa, další poznatky)

4. Zajištění výsledků práce služebního psa:
(druh nálezu, popis úkrytu, den, hodina, kým zajištění a převzetí osob, věcí, stop apod.)

38.4960.88797665

**Příloha 3 – Žádost odborné vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví chemie,
Elektro - Policie ČR**

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
KŘP ÚSTECKÉHO KRAJE
Územní odbor Louny
Obvodní oddělení Louny
Cukrovarská zahrada 1124, 440 53 Louny

Č. j. KRPÚ-

Louny DD.MM.RRRR
Počet stran: 2

Policie České republiky
Krajské ředitelství Ústeckého kraje
OKTE
Lidické náměstí 9
401 79 Ústí nad Labem

ŽÁDOST O ODBORNÉ VYJÁDŘENÍ
z oboru kriminalistika, odvětví chemie, elektro

Podle § 105 odst. 1 trestního řádu žádám Krajské ředitelství Ústeckého kraje, OKTE, Lidické náměstí 9, jako ústav specializovaný na znaleckou činnost ve smyslu § 21 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v oboru kriminalistika

o zpracování odborného vyjádření ve věci:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ze dne:

místo:

popis a bližší specifikace skutku:

poškozený:

podezřelý (obviněný):

Za účelem zpracování odborného vyjádření zasílám k posouzení nebo k porovnání v kriminalistických sbírkách:

- č. 1
- č. 2
- č. 3

Současně je odeslán kontrolní materiál ve sklenici s označením "K" obsahující

Žádám o posouzení výše uvedených předmětů a vypracování odborného vyjádření, ve kterém budou zodpovězeny následující otázky:

- 1/ Zda stopa č. 1, 2, 3 obsahuje akceleranty hoření.
- 2/ V případě prokázání akceleraantu hoření uveďte jeho požárně technické parametry.
- 3/ Posoudit stav elektrického zařízení a určit, zda příčinou vzniku požáru mohla být porucha elektrického zařízení nebo úmyslný zásah do těchto zařízení včetně zkoumání přechodových odporů patice.

129.4792.86449579

2. strana

žádosti o provedení odborného vyjádření

Vyžádané odborné vyjádření zpracujte tak, aby bylo zřejmé, z jakých skutkových podkladů vychází, případně jakým postupem bylo dosaženo v něm uvedených závěrů.

Pro vypracování a doručení odborného vyjádření stanovuji lhůtu doDD.MM.RRR.....
Odborné vyjádření je třeba vypracovat ve 1 vyhotoveních.

Souhlasím s použitím destruktivních metod při odborném posuzování.

Souhlasím se založením stopy do sbírky stop, pokud o to znalecké pracoviště projeví zájem.

Souhlasím se zničením založených stop (nástrojů) po uplynutí skartační lhůty.

Souhlasím s předáním předmětů a stop spolu s výsledkem znaleckého zkoumání Pyrotechnické službě v případě, je-li třeba provést znalecké zkoumání v oboru pyrotechnika.

Dožadující orgán:

zpracovatel

Souhlasí:

vedoucí oddělení

129.4792.86449579